БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

18-йил чиқиши.

№ 141 (4347).

17 ИЮЛЬ ШАНБА 1971 йил

Баҳоси 2 тийин.

СССР ХАЛҚЛАРИ БЕШИНЧИ ЁЗГИ СПАРТАКИАДАСИНИНГ ИШТИРОКЧИЛАРИГА

Азиз ўртоқлар!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Иттифоқи Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети СССР халқлари бешинчи ёзги спартакиадаси иштирокчиларини, барча совет физкультурачилари ва спортчиларини, физкультура ташкилотларининг ходимларини қизғин табриклайдилар ҳамда физкультура ва спортни ривожлантиришда, ватанимиз қудратини янада мустаҳкамлашда уларга янги катта муваффақиятлар тилайдилар.

Совет физкультураси мамлакатимиз қардош халқларининг спорт қобилияти барқ уриб яшнаётганлигини кўрсатувчи ёрқин далилдир. Совет физкультураси совет кишиларини тарбиялашнинг муҳим социал омили бўлиб қолди, меҳнаткашларнинг сиҳат-саломатлигини мустаҳкамлаш, меҳнат унумдорлигини ошириш ва яхши дам олишни уюштириш учун актив фойдаланилмоқда.

СССР халқларининг бешинчи спартакиадаси — мамлакатимизнинг маданий ҳаётида катта воқеадир. Спартакиада совет физкультура ҳаракати эришган муваффақиятларнинг чинакам кўриги бўлди. Спартакиадада ишчилар, колхозчилар, зиёлилар, ўқувчи ёшлардан 44 миллиондан ортиқ киши қатнашди. Спартакиада ўзининг юксак маҳоратини кўрсатган жуда кўп янги спортчиларни рўёбга чиқарди.

КПСС XXIV съезднинг қарорлари физкультура ва спортнинг оммавий турларини ривожлантириш учун янги имкониятлар яратиб беради. Тўқкизинчи беш йилликда физкультура ҳаракатининг моддий базаси кенгайди ва шу туфайли совет кишиларининг физкультура ҳамда спорт машғулотларига бўлган интилишларини янада тўлароқ қондириш учун шароит вужудга келтирилади.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, ССР Иттифоқи Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети мамлакатимиз физкультура ташкилотларининг ходимлари ва спортчилари бундан кейин ҳам физкультуранинг чинакам умумхалқ мулки бўлиб қолишига, шаҳар ва қишлоқ аҳолисининг кундалик ҳаётига чуқур сингиб кетишига эришадилар, совет кишиларини меҳнатсеварлик, мустаҳкам ирода, мардлик руҳида, улуғ социалистик ватанимизни ҳимоя қилишга ҳамиша шайланиб туриш руҳида тарбиялаш мақсадида физкультура ва спортдан янада кенг миқёсда фойдаланадилар, деб ишонч билдирадилар.

Физкультурачилар ва спортчилар, спортда юксак натижаларга, Европа, жаҳон чемпионатлари ва олимпиада мусобақаларида янги ғалабаларга эришингиз, совет спорти байроғини баланд кўтариб борингиз!

Коммунизм қураётган улуғ совет халқига шон-шарафлар!

Яшасин бизнинг қудратли социалистик ватанимиз — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи!

Барча ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси — Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига шон-шарафлар!

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ВА ВЦСПСДА

КПСС Марказий Комитети ва ССР Иттифоқи Министрлар Совети «1971-1975 йилларда темир йўл транспортини ривожлантириш тўғрисида», «Саноат темир йўл транспорти ишини яхшилаш тўғрисида»ги қарорларни ҳамда ВЦСПС билан биргаликда «Темир йўл транспорти ва метрополитенларда энг оз иш ҳақи миқдорини ошириш ҳамда ўртача ҳақ оладиган ишчи ва хизматчиларнинг ставкалари ва маошларини ошириш тўғрисида ва темир йўл транспортида кадрларни мустаҳкамлаш чоралари ҳақида» қарор қабул қилдилар.

Халқ хўжалиги ва аҳолининг юк ташиш хусусида тобора ошиб бораётган эҳтиёжларини таъминлаш учун темир йўл транспортини техника жиҳатидан янада қайта қуроллантириш мақсадларида КПСС Марказий Комитети ва ССР Иттифоқи Министрлар Совети фан ва техникашнг энг янги ютуқларини кенг қўламда жорий этиш, ҳаракат составини машина ва механизмларнинг энг прогрессив турларини, асосий ишлаб чиқариш процессларини комплекс механизациялаштирилган ва автоматлаштирилган ҳолда янада такомиллашган технология процессларини кенг қўламда жорий этиш, мавжуд резервларни топиб, уларни реализация қилиш асосида темир йўл транспортининг моддий-техника базасини ривожлантириш юзасидан ўтказиладиган тадбирларни тасдиқладилар. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарорида янги темир йўлларни, иккинчи йўлларни, автомат блоклаш ва марказлашган диспетчерлик қурилмаларини ишга туширишни, темир йўлларни электрлаштириш юзасидан 1971-1975 йилларнинг топшириқлари белгиланган.

Темир йўл транспортига 420-430 мингта магистрал юк вагонлари, 16 мингта пассажир вагонлари, сал кам 6 мингта магистрал тепловоз секциялари, 2 мингта электровоз, 3 мингта маневр тепловози ва камида 7,8 миллион тонна рельс етказиб бериш кўзда тутилган.

Йўллар министрлиги билан Транспорт қурилиши министрлигига темир йўл станциялари ва узелларини реконструкция қилиш, темир йўллар юк хўжалигини ривожлантириш, Москва, Ленинград, Киев, Горький ва бошқа бир қанча шаҳарларда ҳисоблаш марказлари қуриш, ҳаракат составини ремонт қиладиган ва запас қисмлар ишлаб чиқарадиган корхоналарни реконструкция қилиш ва қуриш, шунингдек, темир йўлчилар учун уй-жойлар, мактаблар, болалар муассасалари ва касса-хоналар қуриш юзасидан топшириқлар берилди.

Темир йўлларнинг ишлаб турган шохобчаларига термик жиҳатдан ишлов берилган янги релслар етқизиш, чоксиз йўллар узунлигини, темир бетон шпалларда ва шағал заминда ётувчи асосий йўлларни узайтириш ҳисобига йўлларнинг юқори қатламини кучайтириш юзасидан катта ишлар ўтказиш мўлжалланади.

Йўллар министрлигига темир йўл транспортининг ички резервларидан, жумладан, ҳаракат тезлигини ва поездларнинг вазнини ошириш, вагон оборотини жадаллаштириш, вагонларнинг салт қатновини қисқартириш, шунингдек, маршрут бўйлаб ташиладиган юклар даражасини оширишдан янада тўлароқ фойдаланиш бўйича бир қанча чораларни амалга ошириш вазифаси юклатилди.

Юк жўнатувчи ва юк олувчи министрликларга, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига, йўллар министрлигига, СССР Госснаби билан СССР Госпланига темир йўл транспортида ортиқча узоқ, бир-бирига қарама-қарши ва бошқа хил норационал юк ташишларга барҳам бериш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқиш ва уларни амалга ошириш таклиф этилди.

Шу билан бир вақтда ҳаракат составидан фойдаланишни янада яхшилаш мақсадларида юк жўнатувчи ва юк олувчи министрликлар ва идоралар, шунингдек иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари ва йўллар министрлиги вагонларнинг юк ортиш ва туширишни ўз вақтида янада қисқартириш, ташиладиган юкларни ҳафтанинг ҳамма кунларида бир маромда бериб туриш ҳамда темир йўл станциларидаги, денгиз ва дарё портларидаги юкларни ўз вақтида олиб кетиш юзасидан қўшимча чоралар кўрмоқлари керак.

Машинасозлик министрликларига 1971-1975 йилларда темир йўл транспортига бериладиган электровозлар, тепловозлар, юк вагонлари ва пассажир вагонларининг, йўл ишларини, юк ортиш, туширишни ва бошқа хил сермеҳнат ишларни механизациялаштирадиган юк кўтарувчи ва транспорт машина-ускуналари ҳамда воситаларининг техникавий даражасини, сифатини ва пишиқлигини оширишни таъминлаш юзасидан кўриладиган тадбирларни бажариш вазифаси топширилди.

Саноат темир йўл транспорти ишини яхшилаш тўғрисидаги қарорда саноат темир йўл транспортини техника жиҳатидан реконструкция қилишни тезлаштириш ва паровозларни асосан электровоз ва тепловозларга алмаштиришни поёнига етказиш, саноат темир йўл транспортини ихтисослаштирилган вагонлар билан таъминлаш, йўл хўжалигининг қувватини зўрайтириш ҳамда юк ортиш туширишни ва йўлдаги ремонт ишларидаги оғир жисмоний меҳнатни тугатиш учун машина ва механизмлар комплексини жорий этиш, юкларни контейнерларда ва пакет қилиб ташишни барча чоралар билан кўпайтириш асосида унинг иш самарадорлигини юксалтириш СССР министрликлари ва идораларининг ҳамда иттифоқдош республикалар Министрлар Советларининг энг муҳим вазифасидир, деб кўрсатилади.

Айни мақсадларда саноат темир йўл транспортига янги кучли тепловозлар, электровозлар, магистрал юк вагонлари, шунингдек махсус ҳаракат состави ва бошқа хил техникавий воситалар ва механизмлар етказиб бериш мўлжалланади.

СССР министрликлари ва идоралари ҳамда иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари саноат темир йўл транспорти ишидаги камчиликларга барҳам бериш тадбирларини амалга оширгач, 1972 йилдан бошлаб планларда саноат темир йўл транспортини реконструкция қилиш масалаларини мустақил бўлим қилиб кўрсатишлари ва темир йўл транспортини техника жиҳатидан яна қайта қуроллантириш юзасидан конкрет топшириқлар белгилаб қўйишлари керак.

СССР Госстройи, иттифоқдош республикалар Министрлар Советлари СССР министрликлари ва идоралари қатнашувида саноат транспортини комплекс равишда ривожлантиришнинг асосий йўналишларини, шунингдек, мамлакатнинг асосий саноат районларида корхоналар, қурилишлар ва ташкилотлар транспортини комплекс равишда ривожлантириш бош схемаларини ишлаб чиқиш таклиф этилди.

Қарорда 1971—1975 йилларда кўмир саноати, энергетика ва электрлаштириш, қора ва рангли металлургия, биноқорлик материаллари саноати, ўрмон саноати ва ёғочсозлик саноатига қаратилган саноат темир йўл транспортини ҳамда РСФСР Автомобиль транспорти министрлигига қарашли соҳаларарО бирлашган транспорт хўжаликларнинг ривожлантириш ва техника жиҳатидан қайта қуроллантириш юзасидан бажариладиган тадбирлари тасдиқланган.

СССР Госпланига СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971—1975 йилларга мўлжалланган беш йиллик план лойиҳасида ҳамда йиллик планларда қарорда белгиланган тадбирларни бажариш учун зарур бўлган ҳаракат состави материал, машина ва механизмлар ишлаб чиқариш ва етказиб берилишини кўзда тутиш вазифаси топширилган.

СССР Министрлар Советининг Фан ва техника Давлат комитети ўзининг координация планларида прогрессив транспорт турларини ва серунум юк ортиш, туширишни системаларини оғир қўл меҳнати ишлатилишига барҳам берувчи ҳаракат состави конструкциялари билан бир комплекс қилиб ривожлантирилишини кўзда тутмоғи керак.

Йўллар министрлигига саноат темир йўл транспортига, жумладан, ҳаракат составининг йўл машиналари кранлари ва бошқа механизмларни ремонт қилишда техникавий ёрдам бериш вазифаси, шунингдек, саноат темир йўл транспортининг эҳтиёжлари учун темир йўл паркидан вагонлар ва ремонт қилинган рельслар етказиб бериб турилишини таъминлаш вазифаси топширилди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети халқ хўжалиги ва аҳоли юк ташиш эҳтиёжларининг бетўхтов ва тўла қондирилишини таъминлаш учун темир йўл транспорти ишини яхшилашга катта аҳамият бериб, иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетлари, ўлка ва область партия комитетлари, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советлари, ўлка ва область ижроия комитетларига темир йўлларни техника жиҳатидан қайта қуроллантириш, уларнинг юк ташиш ва юк ўтказиш қобилиятларини ошириш топшириқларининг бажарилиши қандай эканлигини мунтазам равишда қараб туриш, кадрлар билан ишлашни яхшилаш, темир йўл транспорти корхоналари ва қурилишларига зарур ёрдам кўрсатиб туриш, шунингдек, саноат темир йўл транспортини ривожлантириш, унинг техникавий воситаларидан фойдаланишни яхшилаш ва транспорт ҳаражатларини камайтириш юзасидан белгиланган топшириқларнинг бажарилишини мунтазам равишда назорат қилиб турилишини таъминлаш вазифаларини топширди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети ишонадиларки, мамлакатимизнинг темир йўлчилари КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини бажара бориб, темир йўл транспортини янада юксалтириш учун партия ташкилотларининг раҳбарлигида ҳамма куч-қувватларини сарфлаб, халқ хўжалиги ва аҳолининг юк ташишга ошиб бораётган эҳтиёжларини имкони борича тўла қондирилишига эришадилар.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг қарори билан темир йўл транспортидаги, шунингдек метрополитенлардаги минимал иш ҳақини ошириш ҳамда ўртача ҳақ оладиган ишчи ва хизматчиларнинг (шу жумладан, янги қурилаётган темир йўллардаги вақтинча фойдаланилаётган бўлинмалар ходимларининг) ставка ва маошларини кўпайтириш кўзда тутилган. Бунга қўшимча темир йўлларнинг меҳнат шароити жиҳатидан энг оғир айрим участкаларидаги ходимлар учун оширилган тариф ставкалари ва лавозим окладлари белгиланади.

Локомотив бригадаларининг ишиларига бир ёки бир неча хил локомотивларни бошқариш ҳуқуқи бўлишига қараб малака класси учун ҳар ой қўшимча ҳақ тўлаб турилади.

Темир йўл транспорти корхоналарининг эксплуатация ишида банд бўлган ходимларига бир корхонада узлуксиз иш стажига қараб қўшимча йиллик ҳақ тўланадиган отпускалар бериш белгиланди.

Магистрал темир йўлларидаги энг яхши поезд тузувчилар ҳамда вагон назоратчи-ремонтчилари учун «поезд тузиш мастери» ҳамда «1-класс вагон назоратчиси ва ремонтчиси» деган унвонлар жорий этилиб, ана шу унвонларга эга бўлган кишиларнинг иш ҳақига ҳар ой қўшимча пул бериб турилади.

Темир йўл транспорти корхоналарининг темир йўлларнинг меҳнат шароитлари жуда оғир бўлган айрим участкаларида ишга юборилувчи мутахассислари ва малакали ишчилари учун оширилган миқдорда бир йўла бериладиган нафақа белгиланди.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПС темир йўл транспорти ва метрополитенлар ходимлари иш ҳақини ошириш ва уларни моддий жиҳатдан рағбатлантиришни кучайтириш юзасидан ўтказиладиган тадбирларнинг амалга оширилиши темир йўлларнинг юк ўтказиш ва юк ташиб олиш резервларидан фойдаланишни яхшилашга, янги техникани жорий этишни тезлаштиришга ҳамда меҳнат унумдорлигини оширишга, шунингдек пассажирларга хизмат кўрсатишни яхшилашга ёрдам беради, деб ҳисоблайдилар.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ МАЖЛИСИ ТЎҒРИСИДА ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

16 июлда Тошкентда саккизинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг 1 сессияси давом этди.

Республика Олий Советининг учинчи мажлиси Олий Совет Раисининг ўринбосари депутат **С. Есимов** раислигида очилди. Шу мажлисда КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш соҳасида республика меҳнаткашлар депутатлари советларининг вазифалари тўғрисида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси депутат **Н. М. Матчонов** докладини муҳокама қилиш давом этди.

Докладни муҳокама қилишда депутатлардан **А. Султонхўжаев** (450—Уллубор сайлов округи), **А. А. Юриц** (445-Тахтақўпир сайлов округи), **Ч. Алматов** (313-Сурхон сайлов округи), **В. Содиқов** (395-Калинин сайлов округи), **Н. Қаюмов** (375-Қорақашча сайлов округи) иштирок этдилар.

Олий Совет «КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш соҳасида республика меҳнаткашлар депутатлари советларининг вазифалари тўғрисида» бир овоздан қарор қабул қилди.

Кун тартибидаги еттинчи масала — меҳнаткашлар депутатлари район ва шаҳар советлари, шаҳардаги район советлари тўғрисида Ўзбекистон ССР қонунлари, лойиҳалари ҳақида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари депутат **А. С. Абдалин** доклад қилди.

Доклад юзасидан музокараларда депутатлардан **Ҳ. Асомов** (52-Дўмбробод сайлов округи), **Д. Ешимбетов** (457-Чимбой қишлоқ сайлов округи) сўзга чиқдилар.

Танаффуздан сўнг мажлисга Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси депутат **С. Ҳ. Сирожиддинов** раислик қилди.

Депутат **А. С. Абдалин** доклади юзасидан музокаралар давом эттирилди. Музокараларда депутат **Ҳ. Умаров** (364-Водил сайлов округи), Олмалиқ шаҳар ижроия комитетининг раиси **В. Д. Лисин** қатнашдилар.

Олий Совет меҳнаткашлар депутатлари район ва шаҳар советлари, шаҳардаги район советлари тўғрисида Ўзбекистон ССР қонунларини бир овоздан қабул қилди.

Шундан кейин Ўзбекистон ССРнинг 1970 йилги давлат бюджети ижроси тўғрисида республика молия министри депутат **В. Муродхўжаев**нинг доклади тингланди.

Докладни муҳокама қилишда депутатлардан **А. К. Каримов** (330-Ленинград сайлов округи), **Ф. Хўжаев** (220-Энгельс сайлов округи), **К. Раҳимбоева** (44-Гагарин сайлов округи), **Е. Панаев** (446-Қораўзак сайлов округи) қатнашдилар.

Олий Совет «Ўзбекистон ССРнинг 1970 йилги давлат бюджети ижроси тўғрисида»ги қарорни бир овоздан қабул қилди.

Шу билан саккизинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг биринчи сессияси ўз ишини тамомлади.

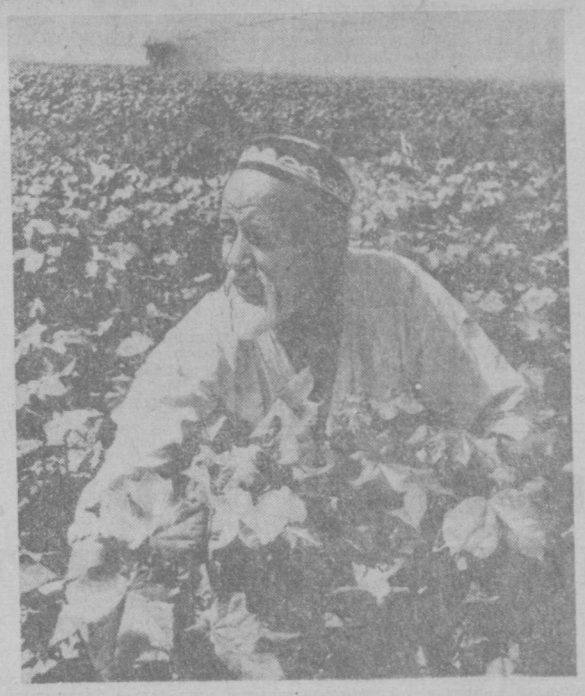

Оққўрғон районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг аъзолари мохир сувчи Нишонбой Тиллаевнинг номини ҳурмат билан тилга олишади. Нишонбой ота 30-йилдан бери бу улуғ касбнинг ардоқлаб келмоқда. Кекса сувчи ҳозирги долзарб кунларда ўз қарамоғидаги карталаларда ривож топаётган ғўзаларни қондириб суғормоқда.

Суратда: Нишонбой ота Тиллаев пахтазорда.

А. ТУРАЕВ фотоси.

МУСОБАҚАДОШ ДЎСТЛАРНИНГ ҚИММАТЛИ МАСЛАҲАТЛАРИ

Мусобақадош Сирдарё области меҳнаткашларининг вакиллари тўрт кун мобайнида областимизнинг барча районларида бўлиб, пахта далаларида, фермаларда ҳозирги долзарб кунларда олиб борилаётган ишлар билан танишиб чиқишди. Ўзаро текшириш бригадаси аъзолари далаларда ғўза парваришига қандай ишлов берилаётганини, сабзавот, озуқа маҳсулотлар етиштириш, емҳашак жамғариш қандай бораётганлигини кўздан кечиришди. Кўплаб фойдали маслаҳатлар беришди.

Кеча Тошкент область партия комитетининг кенгайтирилган бюро йиғилиши бўлиб ўтди. Ўзаро текшириш бригадасининг раҳбари, Сирдарё область ижроия комитетининг раиси В. А. Ҳайдуров текшириш натижалари ҳақида гапириб берди.

Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мусахонов ўзаро текшириш бригадаси аъзоларига берган қимматли маслаҳатлари учун миннатдорчилик билдирди.

Область партия комитетининг бюроси сирдарёлик ўзаро текшириш бригадаси аъзоларининг танқидий фикрларини ҳисобга олиб ғўза парваришини янада яхшилашга, шунингдек қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини кўплаб етиштиришга қаратилган тадбирлар белгилади.

КАМЧИЛИКЛАР ТЕЗДА ТУГАТИЛСИН

СИРДАРЁЛИК МУСОБАҚАДОШЛАР ОБЛАСТИМИЗ ДАЛАЛАРИДА

Район меҳнаткашлари тўқкизинчи беш йилликнинг дастлабки йилида катта мажбуриятлар олиб ишлашмоқда. Аҳоли дастурхонига пландаги 58900 тонна ўрнига 66 минг тонна турли сабзавот маҳсулотлари топширишга аҳд қилинган.

Бизга шу районда қўлга киритаётган ютуқлар билан ўртоқлашиш, йўл қўйилган айрим камчиликларни тугатиш учун дўстона маслаҳат беришдек масъулиятли вазифа юклатилган эди.

Ҳар бир хўжаликда, уларнинг бригада ва звеноларида олинган социалистик мажбуриятларни бажаришга яраша меҳнат қилинаяпти, десак хато қилмаймиз.

Райондаги «Қизил Ўзбекистон», «Октябрь», Киров номли, «Маданият» ва бошқа қатор хўжаликлар далаларида меҳнат қилаётган сабзавоткор деҳқонлар ишидан қувондик.

Ўтган йили шу кунгача улар 1574 тонна картошка тайёрлашган бўлса, бу йилнинг худди шу кунигача давлатга 4586 тонна картошка етказиб берилган. Улар йиллик картошка топшириш планини эртаги картошка ҳисобига бажаришга аҳд қилиб, кечки экилган 300 гектар майдондаги картошка экинига ҳар томонлама сифатли ишлов беришаяпти.

Сабзавот маҳсулотлари топшириш ҳам ўтган йилдагига нисбатан деярлик икки марта кўп. Шу кунгача район колхоз ва совхозлари давлатга 11 минг 464 тонна сабзавот етказиб беришган. Айрим хўжаликлар ҳар куни пайкаллардан 30 тоннагача маҳсулот йиғиштириб олиб, қабул пунктларига топширишмоқда.

Айрим бригада ва звеноларда экинларга ишлов бериш, пишиб етилган маҳсулотларни ўз вақтида йиғиштириб олиш, экинларни суғориш ва культивация қилишда жиддий камчиликларга йўл қўйилмоқда.

Ленин номли колхоз сабзаводчилари бу йил давлатга 7 минг тонна сабзавот маҳсулотлари сотишни планлаштиришган. Кумуш Андасбоев бошлиқ 12-бригада йиллик планни 30 процент бажарган. Лекин, ана шу бригада ва бошқа кўпчилик бригадаларда пишиб етилган маҳсулот пешмапеш териб олинмаяпти.

«Маданият» колхозининг Муҳиддинов ва Исмоилов ўртоқлар бошлиқ бригадаларида бўлганимизда ҳам юқоридагига ўхшаш камчиликларга дуч келдик.

Абдували Абилов бошлиқ бригада Киров номли колхозда энг кўп маҳсулот тайёрлайдиган бригадалардан ҳисобланади. Улар 118 гектар майдонда деҳқончилик қилишаяпти. Аммо бригадада помидор ва бошқа хил сабзавот пишиб етганига қарамай, ҳосилни йиғиштириб олиш яхши йўлга қўйилмаган. Бригада давлатга 680 тонна помидор сотишни планлаштирган бўлса, қабул пунктига энди бир тонна помидор етказиб берилган. Лекин, пайкалларда тонна-тоннаб маҳсулотлар пишиб, исроф бўлмоқда. Бунинг устига бригада бошлиғи қанча маҳсулотни давлатга сотилгани ва ундан қанча даромад қилинганлиги ҳақидаги саволимизга аниқ жавоб бера олмади.

«Химик» совхозининг парандабоқар ва чорвадорлари қўлга киритаётган ютуқлар бизни қувонтирди. Улар ҳамма соҳалар бўйича ярим йиллик планни мўлжалдагидан анча ошириб бажаришга эришганлар.

«Октябрь» колхозиндаги Бўри Одилов бошлиқ бригадада помидор пишиб етилган бўлишига қарамай, териб олинмаган. Экин сув талаб бўлиб ётибди. Культивация вақтида ўтказилмаётир. Биз уларга дарҳол пишиб етилган ҳосилни териб олиб, сув қўйиш, культивация қилишни тезлаштиришни маслаҳат бердик.

Помидор, эртаги ва кечки карам етиштириш энг кўп қўл кучи талаб қиладиган ишлардан бири ҳисобланади. Шу юмушлар хўжаликда механизация ёрдамида бажарилаётганлиги бизни қувонтирди. Яна шу колхознинг сабзаводчи қайта ишлаш цехининг ўзидан тушган даромад ўтган йили 324 минг сўмни ташкил этганлиги бизни қувонтирди. Бу бошқа хўжаликларга ҳам кенг ёйса бўладиган ибратли иш эканлигига тўла ишонч ҳосил қилдик.

Район меҳнаткашларининг мўл-кўл чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва унинг мустаҳкам озуқа базасини вужудга келтириш йўлида қилаётган ишлари ҳам диққатимизни ўзига тортди. Шу кунгача беданинг икки ўримидан пландаги 2 минг ўрнига 4 минг 500 тонна сенаж бостирилган. Учинчи ўримда ҳам 1500 тонна сенаж бостириш планлаштирилганлигини айтишди. Бу райондаги ҳар бир соғин сигирга ўртача уч тоннадан сенаж тўғри келади.

Лекин, айрим бригада ва звеноларда чорва озуқасини яратишга жиддий эътибор берилмаяпти. Ленин номли колхозинг Серик Трусбеков бошлиқ бригадасининг 10 гектар бедаси биринчи ўримдан кейин суғорилмаган, 6 гектар ердаги маккажўхори сувсизликдан ковжираб кетган. Шу бригададаги қўшимча экилган тўрт гектар ердаги маккажўхори ҳам озиқлантириш, суғориш, культивацияга муҳтож. Шу колхоздаги Рихсивой Бойматов бошлиқ бригададаги 20 гектар лавлаги ҳам кўнгилдагидек ишланмаган.

Оржоникидзе райони меҳнаткашлари йўл қўйилаётган ана шу камчиликларни қиска муддатларда тугатишга эришсалар, мажбуриятга яраша ҳосил кўтаришга мустаҳкам замин яратган бўладилар.

А. МИРЗАЕВ,
Сирдарё райони ижроия комитети раисининг ўринбосари.

Б. МАМАНОВ,
шу райондаги 1-«Май» колхозининг раиси.

А. МИРЗААҲМЕДОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

ДЕПУТАТ Н. М. МАТЧОНОВ ДОКЛАДИ ЮЗАСИДАН МУЗОКАРАЛАР

Депутат Қ. А. АҲМЕДОВ нутқи

СИРДАРЁ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕКРЕТАРИ

Сирдарё область партия комитети Советларнинг фаолиятига кўп эътибор бермоқда, уларнинг ўз ишидаги асосий йўналишлари белгилаб олишига, хўжалик ва маданий қурилишда, план, молия ва ер масалаларини ҳал этишда, меҳнат ресурсларидан фойдаланишда кенг ваколатларидан тўлиқ фойдаланишларига ёрдам бермоқда.

Партия ташкилоти депутатларнинг активлигини ошириш, ўз ҳуқуқларидан фойдалана билишлари халқ хўжалигига раҳбарликни яхшилаш учун жуда катта имкониятлар яратиб беражагини яхши билади.

Депутатларнинг талайгина қисми амалий иш тажрибасига эга бўлмаганлиги сабабли уларни ўқитиш масаласига алоҳида эътибор қилинмоқда. Район ижроия комитетларида «Депутатлар куни» муntазам ўтказилмоқда. Район, қишлоқ ва посёлка Советларининг депутатлари ана шу «Депутатлар кунларида» совет қурилиши назарияси ва практикаси масалалари билан, депутатлик иши формалари ва методлари билан танишиб чиқадилар.

Область партия комитети совет кадрларининг малакасини оширишга жиддий эътибор бермоқда. Маҳаллий Советлар ижроия комитетлари раҳбарларининг семинар машғулотлари муntазам уюштирилмоқда. Улар бу машғулотларда Пленумларининг қарорларига амал қилиб, маҳаллий Советларга кўп эътибор бермоқда. Советлар ва Советлар ижроия комитетларининг фаолиятини, такомиллаштириш, топшириларни иш учун кадрларнинг масъулиятини ошириш масалалари партия комитетларида муntазам равишда кўриб борилмоқда.

Советларнинг ишига партиянинг таъсири коммунист депутатлар орқали ўтказилмоқда. Область Совети партия группасининг мажлислари муntазам равишда ўтказилиб турибди, ҳар бир сессия олдидан коммунист депутатларнинг ўз вазифаларини сайловчиларнинг наказларини қандай бажараётганликлари тўғрисида берган ахборотлари тинглаб борилади. Давлат бошқариш аппаратидаги раҳбарлик лавозимларига малакали мутахассислар, яхши ташкилотчилар танлаб қўйилди.

Область ижроия комитети ҳузурида тузилган ташкилий Совет иши кабинети самарали ишлаб турибди. Каттақўрғон шаҳар ижроия комитетида ва кўпгина районларда ижроия комитетларида худди шундай кабинетлар тузилди. Баъзи қишлоқлар ва посёлка Советларида депутатлар хонаси вужудга келтирилди.

Сессияларни чақириш муддатларига амал қилмасликка сўнгги йилларда барҳам берилди, депутатларнинг активлиги ошди. Хўжалик ва молия масалаларини ҳал этишда, маҳаллий саноатни ривожлантиришда, аҳолига хизмат кўрсатишда маҳаллий Советлар кўп роқ фаолият ва ташаббус кўрсата бошлади. Кўпгина депутатлар сайловчилар билан яқин алоқа боғлаб, улар олдида ҳисоб бериб турибдилар. «Ленинча жумаликлар»да депутатларнинг қатнашуви, Советларнинг сессияларида ижроия комитетларининг муntазам равишда ҳисоб бериб туриши одат тусига кирди.

Аммо шуларга қарамай, маҳаллий Советлар ўз ҳуқуқ ва имкониятларидан ҳанўз тўла-тўкис фойдаланмаяптилар. саноат корхоналари, қурилиш ташкилотлари, бошқа ташкилотлар, колхоз ва совхозларнинг ишидаги мавжуд камчиликлардан кўз юмиб ўтиш ҳоллари содир бўлиб туради. Районда ва шаҳарлар хўжалигини комплекс равишда ривожлантириш масалалари керакли сабот-матонат билан ҳал этилмаётган ҳоллар ҳам учрайди, баъзида юқори идораларга бўйсунувчи корхоналар ва ташкилотлар уй-жой ва социал маданий қурилиш, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш соҳасида ўтказаётган тадбирлар бош координация қилинмоқда.

Область план бўлими, статистика бошқармасининг фаолиятини такомиллаштириш тўғрисидаги, маҳаллий саноат ва маиший хизмат бошқармаларининг иши тўғрисидаги масала ўз вақтида область комитетининг муҳокамасига қўйилган эди. Яқинда партия ва ҳукуматнинг қарорлари ижроси қандай назорат қилинаётганлиги область қишлоқ хўжалиги бошқармасида муҳокама қилинди.

Область партия комитети маҳаллий Советларга раҳбарликни яхшилаш, район ва шаҳар ижроия комитетлари бўлимлари, бошқармалари аппаратининг, депутатлик комиссияларининг иш методларини доимо такомиллаштириш зарурлигига область ижроия комитети, шаҳар ва район партия комитетларининг эътиборларини жалб этди. Уларнинг фаолиятини янада активлаштиришга доир тадбирлар ишлаб чиқилди. (Қарсаклар).

Депутат И. К. ТИТКОВ нутқи

САМАРҚАНД ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ИККИНЧИ СЕКРЕТАРИ

Самарқанд областининг партия ташкилотлари партия XXIII съезди ва КПСС Марказий Комитети Пленумларининг қарорларига амал қилиб, маҳаллий Советларга кўп эътибор бермоқда. Советлар ва Советлар ижроия комитетларининг фаолиятини такомиллаштириш, топширилган иш учун кадрларнинг масъулиятини ошириш масалалари партия комитетларида муntазам равишда кўриб борилмоқда.

Советларнинг ишига партиянинг таъсири коммунист депутатлар орқали ўтказилмоқда. Область Совети партия группасининг мажлислари муntазам равишда ўтказилиб турибди, ҳар бир сессия олдидан коммунист депутатларнинг ўз вазифаларини сайловчиларнинг наказларини қандай бажараётганликлари тўғрисида берган ахборотлари тинглаб борилади. Давлат бошқариш аппаратидаги раҳбарлик лавозимларига малакали мутахассислар, яхши ташкилотчилар танлаб қўйилди.

Область ижроия комитети ҳузурида тузилган ташкилий Совет иши кабинети самарали ишлаб турибди. Каттақўрғон шаҳар ижроия комитетида ва кўпгина районларда ижроия комитетларида худди шундай кабинетлар тузилди. Баъзи қишлоқлар ва посёлка Советларида депутатлар хонаси вужудга келтирилди.

Сессияларни чақириш муддатларига амал қилмасликка сўнгги йилларда барҳам берилди, депутатларнинг активлиги ошди. Хўжалик ва молия масалаларини ҳал этишда, маҳаллий саноатни ривожлантиришда, аҳолига хизмат кўрсатишда маҳаллий Советлар кўп роқ фаолият ва ташаббус кўрсата бошлади. Кўпгина депутатлар сайловчилар билан яқин алоқа боғлаб, улар олдида ҳисоб бериб турибдилар. «Ленинча жумаликлар»да депутатларнинг қатнашуви, Советларнинг сессияларида ижроия комитетларининг муntазам равишда ҳисоб бериб туриши одат тусига кирди.

Аммо шуларга қарамай, маҳаллий Советлар ўз ҳуқуқ ва имкониятларидан ҳанўз тўла-тўкис фойдаланмаяптилар, саноат корхоналари, қурилиш ташкилотлари, бошқа ташкилотлар, колхоз ва совхозларнинг ишидаги мавжуд камчиликлардан кўз юмиб ўтиш ҳоллари содир бўлиб туради. Районда ва шаҳарлар хўжалигини комплекс равишда ривожлантириш масалалари керакли сабот-матонат билан ҳал этилмаётган ҳоллар ҳам учрайди, баъзида юқори идораларга бўйсунувчи корхоналар ва ташкилотлар уй-жой ва социал маданий қурилиш, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш соҳасида ўтказаётган тадбирлар бош координация қилинмоқда.

Область план бўлими, статистика бошқармасининг фаолиятини такомиллаштириш тўғрисидаги, маҳаллий саноат ва маиший хизмат бошқармаларининг иши тўғрисидаги масала ўз вақтида область комитетининг муҳокамасига қўйилган эди. Яқинда партия ва ҳукуматнинг қарорлари ижроси қандай назорат қилинаётганлиги область қишлоқ хўжалиги бошқармасида муҳокама қилинди.

Область партия комитети маҳаллий Советларга раҳбарликни яхшилаш, район ва шаҳар ижроия комитетлари бўлимлари, бошқармалари аппаратининг, депутатлик комиссияларининг иш методларини доимо такомиллаштириш зарурлигига область ижроия комитети, шаҳар ва район партия комитетларининг эътиборларини жалб этди. Уларнинг фаолиятини янада активлаштиришга доир тадбирлар ишлаб чиқилди. (Қарсаклар).

Депутат Т. ТОЖИБОЕВ нутқи

АНДИЖОН ОБЛАСТЬ БАЛИҚЧИ РАЙОНИДАГИ «ҚИЗИЛ ЮЛДУЗ» КОЛХОЗИНИНГ ТРАКТОРЧИСИ

КПСС XXIV съезди тарихий қарорларидан илҳомланган барча совет кишилари сингари Балиқчи районининг меҳнаткашлари ҳам беш йиллик топшириқларини бажариш учун фидокорона меҳнат қилаётган Беш йиллик планни барвақт бажариш учун бошланган социалистик мусобақа кун сайин кенгайиб бориб, қувончли натижалар бермоқда.

Маҳаллий Советлар ва уларнинг депутатлари бу ишда муҳим роль ўйнайди. Улар партия ташкилотларининг ёрдамида ўз ишларини анча яхшиладилар. Уларнинг халқ ўртасидаги обрўси ўсиб бормоқда, ташкилотчилик фаолияти кучаймоқда. Яқинда бўлиб ўтган сайлов якунлари бундан яққол далолат беради. Район меҳнаткашлари коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодлари учун якдиллик билан овоз бердилар.

Сўнгги вақтларда район ва қишлоқ Советларининг омма билан алоқаси анча мустаҳкамланди, район ижроия комитетлари бўлимлари ва бошқармалари, депутатлар сайловчилар олдида тез-тез ҳисоб берадиган бўлиб қолдилар.

Районимизда ўз олдига қўйилган вазифаларни бажаришда юксак уюшқоклик ва ташаббус кўрсатиб, сайловчиларнинг ишончини шараф билан оқлаётган қишлоқ Советлари бор. Жумладан, Алимбек қишлоқ Совети шулар қаторига киради. Унинг территориясида «Қизил юлдуз» ва «Пахтакор» колхозлари жойлашган. Қишлоқ Совети партия ташкилотининг раҳбарлигида колхозларнинг правлениелари билан яқин алоқада ишлаб, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ўсишига, аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатишнинг яхшиланишига актив таъсир кўрсатмоқда.

Колхозимиз қишлоғи йил сайин кўркамлашиб, пахтакорларнинг маданияти ошиб бормоқда. Қишлоқда маиший хизмат комбинати қурилди, ҳамма аҳоли водопроводдан сув ичмоқда, колхоз йўлларига асфальт ётқизилди, иккита автомат телефон станцияси ишлаб турибди.

Бизда камчиликлар ҳам йўқ эмас, албатта. Биз умумий овқатланишни ташкил этиш ишида, хотин-қизларимизни баъзи уй юмушларидан озод қилишда, колхоз аҳолисини янги типдаги электр асбоблар ва замонавий уй жиҳозлари билан таъминлашда жиддий қийинчиликларга учраяпмиз.

Районимизнинг партия, совет органлари, барча меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди қарорларини бажариш ишида зўр ташаббус кўрсатиб, хўжалик ва маданий қурилишда янги-янги муваффақиятларга эришдилар. (Қарсаклар).

Депутат М. С. ВОСИҚОВА нутқи

ЎЗБЕКИСТОН ССР ЮСТИЦИЯ МИНИСТРИ

Коммунистик қурилишнинг ҳозирги даври, КПССнинг XXIV съезди Директиваларида баён қилинган беш йиллик план вазифалари меҳнаткашлар депутатлари район ва шаҳар Советларининг фаолиятига янги, янада юксак талаблар қўяди.

Партиянинг қарорларида давлат ҳокимияти ва бошқариш барча органларининг, корхоналар, муассасалар, ташкилотларнинг, барча мансабдор кишиларнинг фаолияти қонунга мувофиқ келиши, қонунга таяниши, қонунга асосланиши зарур деб таъкидланади.

Шу муносабат билан шаҳар ва район Советларининг совет қонунларига қатъиян риоя қилиб, уни ижро этишларидаги масъулиятлари ортади. Советлар, Советларнинг ижроия комитетлари, доимий комиссиялар, барча депутатлар қонунларнинг ҳар қандай бузилишига муросасиз қарамоқлари керак.

Аммо социалистик қонун ва ҳуқуқ тартибини мустаҳкамлаш масалалари район ва шаҳар Советларининг сессияларида, Советлар ижроия комитетларининг мажлисларида ҳозирча қамдан-кам тингланмоқда. Советларда прокурор, суд раиси ва ички ишлар бўлими бошлиғининг социалистик қонунларга риоя қилиш тўғрисида информация бериб туриши каби иш шакли ҳам камдан-кам учрайди.

Шуни айтиб ўтмоқ лозимки, меҳнаткашлар депутатларининг баъзи район, шаҳар, посёлка ва қишлоқ Советлари социалистик қонунларни янада мустаҳкамлаш масаласига доимий эътибор бериб туриш ўрнига, уларнинг ўзлари қонунга хилоф қарорлар қабул қилишнишига йўл қўйиб келмоқдаларки, натижада қонунларни мустаҳкамлаш ишида уларнинг роли пасайиб кетмоқда. Қонунларни ва бошқа норматив актларни билмаслик шундай ҳол чиқиб келишининг асосий сабабларидан биридир.

Совет ходимлари қонунни тўғри тушуниб, барча мансабдор кишилар ва гражданлар қонунларга риоя қилишларини таъминламоқ учун уларнинг ҳуқуқий билим даражаларини оширишга, мавжуд қонун асосларини эгаллашларига қатъий зарурат ҳам вужудга келди. Республикада сиртқи юридик таълим миқёсини анча кенгайтирмоқ, ижроия комитетларнинг ходимлари, саноат корхоналарининг раҳбарлари учун ҳуқуқий билим университетлари ташкил этмоқ зарур.

Қонунлар, фармонлар, қарорлар ва фармойишларни ижро этувчиларга ва барча гражданларга ўз вақтида етказиш юзасидан ишларнинг тўғри ташкил этилишининг ҳам катта аҳамияти бор.

Социалистик қонунчиликка риоя қилиш ишида меҳнаткашлар депутатлари Советларининг роли ва масъулиятини ошириш, жамиятимизнинг ҳар бир аъзоси қонунларга қатъий риоя қилишини таъминлаш КПСС XXIV съезди қарорларини турмушга оғишмай тадбиқ эттиришга ёрдам беради. (Қарсаклар).

Депутат З. СИРОЖИДДИНОВ нутқи

ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ

Советларнинг хўжалик ва маданий қурилишдаги ролини янада ошириш, социалистик демократиянинг ривожлантириш ва такомиллаштириш масалалари жонажон партиямиз XXIV съезди қарорларида қоят муҳим ўрин олди.

Қашқадарё областидаги маҳаллий Советлар партия ва ҳукуматнинг ғамхўрлигига жавобан ҳозирги вақтда ўз ишларини қайтадан ташкил этмоқдалар ва хўжалик ҳамда социал-маданий қурилишга раҳбарлик ишларини яхши йўлга қўйишга эришмоқдалар.

Аммо шуни айтиш керакки, айрим шаҳар, район, қишлоқ ва посёлка Советларининг ишини қайта ташкил этиш суст амалга оширилмоқда.

Тўққизинчи беш йилликда Қашқадарё областининг меҳнаткашлари олдида катта вазифалар турибди. Беш йилликнинг охирига бориб областда 500 миллион сўмлик саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришлади ва реализация қилинади. Бу — 1970 йилдагига нисбатан 2,1 баравар ортиқ. Маҳаллий саноатда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми эса тўрт баравар кўпаяди.

Беш йилликда қурилиш ишлари кенгайтириб юборилади. Қарши даштини ўзлаштириш ишлари жадал суръатлар билан давом эттирилади. Областимиз Амударё сувидан фойдаланиб, паҳта, дон, сабзавот ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари майдонларини анча кенгайтириш имкониятига эга бўлади. Чорвачиликни ривожлантиришга алоҳида эътибор берилади. Беш йиллик план топшириқларининг муваффақиятли бажарилиши халқнинг турмуш даражасини янада ошириш, унинг маданиятини янада юксалтириш учун катта имкониятлар вужудга келтиради.

Халқимиз Советларга зўр ишонч билан қарайди. Ўзбекистон ССР Олий Советига ва республика маҳаллий Советларига шу йил июнь ойида ўтказилган сайлов буни яққол намойиш қилди. (Қарсаклар).

Депутат Р. ЭШЧОНОВ нутқи

ХОРАЗМ ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ

Коммунистик партиянинг доимий ғамхўрлиги туфайли меҳнат кашлар депутатлари Советларининг фаолияти кучайиб бормоқда, хилма-хил тус олмоқда. Советларнинг хўжалик ва маданий қурилишнинг асосий соҳалари устидан контроллик кучайди.

КПСС XXIV съездининг партия Марказий Комитети ҳисобот докладини юзасидан қабул қилинган резолюциясида Советларнинг амалий фаолиятидаги янгиликлар ўз ифодасини топди. Съезд Советларнинг ўз вазифаларини тўла амалга оширишлари, экономика ва маданиятни ривожлантиришга, халқ фаровонлигини оширишга амалий таъсир кўрсатишлари, аҳолига социал-маиший хизматни яхшилаш, жамоат тартибини сақлаш масалалари билан жиддий шуғулланишлари зарур эканлигини таъкидлаб, ишлаб чиқариш ва вазифаларни ҳамда сайловчилар бизга берган наказлар биздан ана шуни талаб қилади. (Қарсаклар).

Депутат В. Д. МАСТЯКОВА нутқи

БУХОРОДАГИ 163-ҚУРИЛИШ ТРЕСТИ УИСОЗЛИК КОМБИНАТИНИНГ АРМАТУРАЧИСИ

Кейинги йилларда меҳнаткашлар депутатлари шаҳар Советининг фаолияти активлашганлиги натижасида маҳаллий хўжаликка раҳбарлик ошиб бораётганлигини, аҳолига маданий-маиший, савдо ва медицина хизмати кўрсатиш, шаҳар ободончилиги яхшиланганлигини Бухоро меҳнаткашлари ўз кўзлари билан кўриб туришибди. Саккизинчи беш йиллик мобайнида шаҳарни кўкаламзорлаштириш, кўчалар, проспектлар, хиёбонлар, парклари ободонлаштириш соҳасида катта иш қилинди.

Янги беш йилликда шаҳар олдида порлоқ истиқболлар очилмоқда. Ип-газлама комбинати, педагогика институтининг иккинчи навбати, политехника институти, шаҳар ва темир-бетон буюмлар ишлаб чиқарувчи заводлар, ноғ ва сут комбинатлари, зардўзлик ва бадиий буюмлар фабрикаларини қуриш, қорақўл заводини реконструкция қилиб кенгайтириш кўзда тутилган.

Шаҳримизга келган кишиларнинг ҳаммаси партия ва совет ҳукуматининг доимий ғамхўрлиги туфайли қадимий Бухоро нақадар яшариб кетганлигини, ўзининг архитектура қиёфасини ўзгартирганлигини, бу ерда янги обод замонавий микрорайонлар, хиёбонлар, парклар барпо этилганлигини, шаҳар меҳнаткашлари турмушининг моддий ва маданий даражаси ошганлигини кўриши мумкин.

Уй-жой бинолари ва микрорайонларни лойиҳалашдаги нуқсонлар сабабли ана шундай камчиликлар рўй бермоқда. Айрим биноларнинг биринчи қаватларини магазинлар, аптекалар, медицина пунктлари, кутубхоналар, почта бўлимлари ва шу сингари муассасаларга ажратиб қўйилса бўлмайдими, ахир.

Биз шаҳар экономикаси масалалари билан чуқур шуғулланишимиз, сайловчиларнинг талаб ва эҳтиёжларига алоқадор масалаларни ҳал этишда сезгир, эътиборли ва сиҳчков бўлишимиз, ишлаб чиқаришда намуна кўрсатишимиз, меҳнат унумдорлигини, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш учун кураш олиб боришимиз лозим. Депутатнинг фахрий бурчи ва вазифалари ҳамда сайловчилар бизга берган наказлар биздан ана шуни талаб қилади. (Қарсаклар).

Депутат Р. ЭШЧОНОВ нутқи

ХОРАЗМ ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ

Коммунистик партиянинг доимий ғамхўрлиги туфайли меҳнат кашлар депутатлари Советларининг фаолияти кучайиб бормоқда, хилма-хил тус олмоқда. Советларнинг хўжалик ва маданий қурилишнинг асосий соҳалари устидан контроллик кучайди.

КПСС XXIV съездининг партия Марказий Комитети ҳисобот докладини юзасидан қабул қилинган резолюциясида Советларнинг амалий фаолиятидаги янгиликлар ўз ифодасини топди. Съезд Советларнинг ўз вазифаларини тўла амалга оширишлари, экономика ва маданиятни ривожлантиришга, халқ фаровонлигини оширишга амалий таъсир кўрсатишлари, аҳолига социал-маиший хизматни яхшилаш, жамоат тартибини сақлаш масалалари билан жиддий шуғулланишлари зарур эканлигини таъкидлаб, ишлаб чиқариш ва вазифаларни ҳамда сайловчилар бизга берган наказлар биздан ана шуни талаб қилади. (Қарсаклар).

Депутат К. Р. МУСАЕВА нутқи

НАМАНГАН ОБЛАСТЬ, УЧҚУРҒОНДАГИ 1-ТУГРУҚХОНАНИНГ БОШ ВРАЧИ

Мен врач бўлганим учун ҳам инсоннинг сиҳат-саломатлиги тўғрисида партиямиз қилаётган жуда катта ғамхўрликни кўрсатувчи айрим рақамларга тўхталиб ўтмоқчиман. 1966 йилда Учқўрғон районида соғликни сақлаш эҳтиёжларига 1.300 минг сўм сарфланган бўлса, 1971 йилда районнинг медицина бюджети 2.080 минг сўмга етди. 1966 йилда районда 50 та медицина объекти бор эди, ҳозир улар 84 тага етди. Бу муассасалардаги ўринлар шу вақт ичида 705 тадан 1.050 тага етказилди. 1966 йилда районда 60 врач, ўрта малакали 400 медицина ходими ишлаб турган эди. Ҳозир соғликни сақлаш соҳасида 85 врач ва ўрта махсус малакали 550 мутахассис меҳнат қилмоқда. Ҳозир ҳар 10 минг аҳолига 7 врач тўғри келади. Ҳамма врачларнинг 65 проценти хотин-қизлардир.

Районимизда 120 ўринга эга бўлган ва энг янги медицина асбоб-ускуналари билан таъминланган типовой касалхона қурилганлиги соғликни сақлаш ходимларини ва меҳнаткашларни аёниқса қувонтирмоқда. Бу ажойиб, касалхонада аҳолига медицина ёрдамининг 10 хили кўрсатилмоқда.

Район маҳаллий советларининг ходимлари КПСС Марказий Комитетининг район советлари ишини яхшилаш, уларнинг ҳуқуқлари ва ваколатларини кенгайтириш, маҳаллий советларнинг моддий молиявий базасини мустаҳкамлаш тўғрисидаги тарихий қарорларидан руҳланиб, КПСС XXIV съезди Директиваларини тезроқ амалга ошириш, давлат ишларини бошқаришга меҳнаткашларнинг кенг қатламларини жалб қилиш иштиёқида меҳнат қилмоқдалар.

Районимизда янги чақириқ маҳаллий Советларига 1.098 депутат сайланди. Ҳозирги вақтда районда 130 та доимий комиссия, 66 депутатлар группаси. 500 дан ортиқ жамоат ташаббускорлик органлари тузилган. Уларнинг ҳаммаси маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари билан яқин алоқада ишлаб халқ манфаатларига муносиб хизмат қилмоқдалар.

Район меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш соҳасида зўр ғайрат билан ишламоқдалар. Район хўжаликлари бу йил давлатга 85 минг тонна пахта, 1.300 тонна гўшт, 4.800 тонна сут, 1.700 минг донадан зиёд тухум, 740 центнер жун, 365 тонна пилла, 5.300 тонна сабзавот, 1.660 тонна полиз маҳсулотлари, 700 тонна мева ва бошқа кўпгина қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотиш мажбуриятларини олдилар.

Маҳаллий советлар ва уларнинг ижроия комитетлари партия ташкилотлари раҳбарлигида хўжалик ва маданий қурилиш соҳасида ўз олдиларида турган вазифаларни муваффақиятли ҳал этиш КПСС XXIV съезди белгилаб берган вазифаларни амалга оширишда меҳнаткашларнинг кенг қатламларини сафарбар қилиш учун бутун кучларини сарф қиладилар. (Қарсаклар).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ ФАРМОНЛАРИНИ ТАСДИҚЛАШ ТЎҒРИСИДА

Депутат Р. САХИБОЕВ доклади

Депутат ўртоқлар!

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг топшириғига мувофиқ сизларга еттинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг тўққизинчи сессияси билан саккизинчи чақириқ ушбу сессияси ўртасида қабул қилинган Фармонлар ҳақида доклад қилишга руҳсат этгайсиз. Бу Фармонлар Ўзбекистон ССР Конституцияси талабларига биноан республикамиз Олий Совети қарорига киритилади.

1971 йил 21 январда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми «Ўзбекистон ССР иттифоқ республика Соҳозлар министрлиги тузиш тўғрисида» Фармон қабул қилди. Бу Фармонни тасдиқлаш муносабати билан Ўзбекистон ССР Конституциясининг республикамиз иттифоқ-республика министрликлари санаб кўрсатилган 50-моддасига тегишли қўшимча киритиш зарур бўлади.

Мазкур Фармойни тасдиқлаш ва Ўзбекистон ССР Конституциясига зарур қўшимча киритиш ҳақидаги Қонун лойиҳаси сизларнинг муҳокамангиз учун тақдим этилган.

Шу ўтган давр ичида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республиканинг амалдаги қонунларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритишни тақозо этувчи бир қатор Фармонлар қабул қилди.

Чунончи, шу йил март ва июнь ойларида қабул қилган Фармонлар билан ССР Иттифоқи Олий Совети Президиуми ишдан бўшатиш, лавозимга қайта тиклаш, бошқа ишга ўтказиш ва интизомий жазо бериш масалаларига оид меҳнат жанжаллари меҳнат низоларини кўриб чиқувчи комиссияларда кўрилмай, балки бўйсунишига қараб юқори органлар томонидан ҳал этиладиган ходимлар категориялари рўйхатига қўшимчалар киритди. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми шунга асосан Ўзбекистон ССР Меҳнат қонунлари кодексининг 171-моддасининг 13-иловасига ана шундай қўшимчалар киритиш ҳақида 1971 йил 29 апрель ва 14 июлда тегишли Фармонлар қабул қилди.

Ўзбекистон ССР Жиноят қонунларини қўлланиш тажрибаси, шунингдек баъзи бир жиноятлар учун жавобгарликни белгиловчи нормаларни кўриб чиқиш республикамизнинг амалдаги Жиноят кодекси айрим бобларини янги нормалар билан тўлдириш ва унинг баъзи моддаларини ўзгартириш зарурлигини кўрсатди. Шу муносабат билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми «Ўзбекистон ССР Жиноят кодексига қўшимча ва ўзгартишлар киритиш тўғрисида» шу йил 14 июлда Фармон қабул қилди.

Бу Фармонга кўра, Ўзбекистон ССР Жиноят кодекси заҳарли химиявий дориларни қўлланиш қоидаларини бузганлик учун жавобгарлик белгиловчи 188[1]- модда билан тўлдирилди.

Далалар, ўрмонлар, боғлар ва бошқа кўкаламзорларга ишлов беришда фойдаланиладиган заҳарли химиявий дориларни сақлаш, ташиш ва қўлланиш қоидаларига риоя қилмаслик натижасида одам ўлса, ёки кишилар соғлиғига узоқ муддатли путур етказилса, ёхуд бошқа оғир оқибатлар юз берса, бу моддага биноан уч йилгача муддатга озодликдан маҳрум қилиш ёки бир йилгача муддатга ахлоқ тузатиш иши бериш билан жазоланади.

Жиноят кодексини спиртли ичимликлар билан савдо қилиш қоидаларини бузганлик учун жиноий жавобгарликка тортиш тўғрисидаги норма билан тўлдириш ҳам зарур деб топилди. Илгари бундай ножўя ҳаракат учун маъмурий, интизомий ёки жамоат таъсири кўрсатиш чораси қўлланиб келинган бўлса, эндиликда ана шундай жазо чоралари қўлланилган шахслар яна қонунбузарлик қилганда, жиноий жавобгарликка тортилиб, бир йилгача муддатга озодликдан маҳрум қилиш ёки шу муддатга ахлоқ тузатиш иши бериш билан жазоланадилар ва айни вақтда савдо ҳамда умумий овқатланиш корхоналарида ишлаш ҳуқуқидан беш йилгача муддатга маҳрум этиладилар.

Ҳаридорларга мол сотишда тарозидан уриб қолиш, кам ўлчаб бериш, уларнинг ҳақидан олиб қўйиш сингари ҳатти-ҳаракатларга қарши курашишни кучайтириш мақсадида Жиноят кодекси 177-моддасининг биринчи қисмида айбдорларни савдо ва умумий овқатланиш корхоналарида ишлаш ҳуқуқидан албатта маҳрум қилиш кўзда тутилди. Бундан ташқари, ана шундай жиноят қилгани учун илгари судланганлик айбини оғирлаштиралиган ҳолат деб ҳисобланади ва қаттиқроқ жавобгарликка тортишга сабаб бўлади.

Меҳнат қонунларини бузганлик учун жавобгарлик белгиловчи нормалар ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг меҳнат қонунлари асосларига мувофиқлаштириб чиқилди.

Ўзбекистон ССР Жиноят кодексида никоҳ тузишга монелик қилувчи ҳолатларни яширганлик учун жавобгарлик кўзда тутилмаган эди. Шу муносабат билан бу Кодекснинг 201- моддасига никоҳ ва оила тўғрисидаги қонунлардан келиб чиқувчи тегишли қўшимча киритилди.

Кодекс, шунингдек, бошқа социалистик давлатларнинг давлат ёки жамоат мулкига ва социалистик ташкилот бўлмаган бирлашмалар мулкига нисбатан жиноят қилганлик учун ҳамда почта тўлов белгиларини ва транспортда юриш билетларини сохталаштирганлик учун жиноий жавобгарликка тортиш тўғрисидаги нормалар билан ҳам тўлдирилди.

Мазкур Фармон билан республикамиз Жиноят кодексининг бошқа моддаларига ҳам айрим қўшимчалар киритилди.

Ўзбекистон ССР Жиноят кодекси баъзи бир ғайри-ҳуқуқий ҳаракатлар учун жавобгарлик белгиловчи моддалар билан тўлдирилганлиги сабабли шу моддалар бўйича жиноий ишларнинг терговини ким томонидан олиб борилишини аниқлаб бериш зарурати туғилди. Шунга кўра Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми юқоридаги Фармон билан бир қаторда «Ўзбекистон ССР Жиноят-процессуал кодексига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида» ҳам Фармон қабул қилди.

1968 йил декабрь ойида қабул қилинган меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ ва посёлка Советлари тўғрисидаги Ўзбекистон ССР Қонунларига мувофиқ, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми 1971 йил 25 февралда «Ўзбекистон ССР меҳнаткашлар депутатлари область, район, шаҳар, посёлка, қишлоқ ва овул Совети депутатини чақириб олиш тартиби тўғрисида»ги Ўзбекистон ССР Қонунига ўзгартишлар киритиш ҳақида» Фармон қабул қилиб, бу Фармон билан мазкур Қонуннинг айрим нормалари таҳририга аниқликлар киритилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг «Ижтимоий-фойдали меҳнатдан бўйин товловчи ва жамият учун зарарли, текинхўрларча кун кўрувчи шахсларга қарши курашни кучайтириш тўғрисида»ги 1961 йил 17 май Фармонининг 1966 йилгача амалда бўлган таҳририда кўзда тутилмашча, ижтимоий-фойдали меҳнат билан шуғулланишни хоҳламовчи ва жамиятга қарши текинхўрларча кун кўрувчи шахслар махсус бадарга жойларига кўчириб юборилар эди.

Кейинчалик бу тартиб ўзгартирилди. Республика Олий Совети Президиуми 1966 йил 28 январда бундай шахсларни, илгаригидек, махсус жойларга кўчириб юбормасдан, балки шу шахслар доимий истиқомат қилиб турган районда жойлашган корхона, қурилиш, совхоз, колхозларда ёки шу область доирасидаги бошқа жойларда, ишга жалб қилишни кўзда тутувчи Фармон қабул қилди.

Бинобарин, 1966 йилгача махсус жойларга кўчириб юборилган шахслар жазо муддатини ўтаб бўлганлигини, амалдаги қонунлар эса бундай жазо турини кўзда тутмаслигини эътиборга олганда бадарга жойларидан кочган шахсларнинг жавобгарлиги ва уларни кўчириб юборилган жойидан муддатидан илгари озод қилиш масалаларини тартибга солувчи нормаларни сақлаб қолишга ҳожат қолмади.

Шу муносабат билан республика Олий Совети Президиуми 1971 йил 29 январда «Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг «Кўчириб юборилган жойларида белгиланган тартибни қастдан бузувчи шахсларнинг жавобгарлиги тўғрисида»ги Фармонини ўз кучини йўқотган деб ҳисоблаш ҳақида» Фармон қабул қилди. Шу билан бир вақтда «Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг «Ижтимоий-фойдали меҳнатдан бўйин товловчи ва жамият учун зарарли, текинхўрларча кун кўрувчи шахслар ва қарши курашни кучайтириш тўғрисида»ги 1961 йил 17 май Фармонига ўзгартишлар киритиш ҳақида «Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми чиқарган Фармонинг 4 ва 5- моддаларини ўз кучини йўқотган деб ҳисоблаш тўғрисида» ҳам Фармон қабул қилинди.

Ана шу Фармонларни тасдиқлаш тўғрисидаги Қонун лойиҳалари ҳаммангизга берилган.

Депутат ўртоқлар!

Олий Советнинг ўтган сессияси билан ҳозирги сессияси ўртасидаги давр мобайнида шу йил 11 майда «Ўзбекистон ССР Сирдарё области территориясининг бир қисмини Қозоғистон ССР составига ўтказиш тўғрисида» Фармон қабул қилиниб, Жеттисой, Киров ва Пахтаорол районлари Қозоғистон составига ўтказилди.

Бу Фармонни тасдиқлаш тўғрисидаги Қарор лойиҳаси сизларда бор.

Ўтган вақт ичида республика Олий Суди составида ҳам баъзи ўзгартишлар бўлди. Жумладан, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг 1971 йил 29 январдаги Фармони билан ўртоқ Муҳсим Усмонов, 1971 йил 29 мартдаги Фармони билан эса ўртоқ Николай Павлович Царев бошқа ишга ўтганликлари туфайли Ўзбекистон ССР Олий Судининг аъзолиги вазифасидан озод қилиндилар. Бу масала сизларнинг муҳокамангизга ҳавола этилади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг 1971 йил 10 майдаги Фармони билан Каримхон Носиров ва Тамара Ивановна Позднякова ўртоқлар Ўзбекистон ССР Олий Судининг аъзоси вазифасини бажаришларига руҳсат этилди. Сессия муҳокамасига К. Носиров ва Т. И. Позднякова ўртоқларни Олий Суднинг аъзоси қилиб сайлаш тўғрисида таклиф киритилади. Уларнинг меҳнат ва интизомий фаолияти ҳақид

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

ДЕПУТАТ Н. М. МАТЧОНОВ ДОКЛАДИ ЮЗАСИДАН МУЗОКАРАЛАР

Депутат А. СУЛТОНХЎЖАЕВ нутқи

ЎЗБЕКИСТОН ССР МАҲАЛЛИЙ САНОАТ МИНИСТРИ

Меҳнаткашларнинг халқ истеъмоли товарларига бўлган ва тобора ўсиб бораётган эҳтиёжларини тўлароқ қондириш масалалари ҳамиша коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг диққат марказида турибди. КПСС XXIV съездининг халқ учун керакли товарлар ишлаб чиқаришни анча кўпайтиришни кўзда тутган қарорлари ана шу ғамхўрликни яққол ифода этади.

Ўзбекистон маҳаллий саноати корхоналарининг коллективлари партия съездининг қарорларини амалга ошира бориб, маҳсулотни реализация қилиш ярим йиллик планинь муддатидан илгари, 26 июнда бажардилар. Сергели тикувчилик фабрикаси, Тошкент ва Чуст бадиий буюмлар фабрикалари, Тошкентдаги хўжалик буюмлари заводи, Ҳўва ва Фарғона шаҳар саноат комбинатлари, Бухородаги зардўзи буюмлар фабрикаси, Хевадаги гилам фабрикаси ва Тошкентдаги 2-тиқувчилик фабрикаси коллективлари энг яхши натижаларга эришди.

Партия ва ҳукумат кўп ходимларимизнинг меҳнатига юксак баҳо бериб, уларни Совет Иттифоқининг орден ва медаллари билан мукофотлади.

Аммо, шу ютуқлар билан бир қаторда республика маҳаллий саноатининг ишида ҳали камчилик ва нуқсонлар кўп.

Аҳолининг нўп товарларга бўлган эҳтиёжи кўнгилдагидек қондирилмаётир, айрим буюмларнинг сифати талабларга жавоб бермаётир, маҳсулотнинг турлари етарли даражада кўпайтирилмаётир.

Ишлаб чиқаришнинг техника даражаси паст бўлиб, қўл меҳнатининг ҳиссаси катта. Ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва марказлаштириш етарли даражада амалга оширилмаётир, ишлаб чиқариш қувватларидан тўлиқ фойдаланилмаётир, корхоналарни техника билан қайта қуроллантириш масалалари сust ҳал этилмоқда. Кўп корхоналарнинг машина-ускуналари эскириб қолган. Улар яроқсиз биноларда жойлаштирилган.

«Известия» газетаси яқинда меҳнаткашлар депутатлари Смоленск шаҳар ва район Советларининг халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқарадиган корхоналарни қуриш ва реконструкция қилиш ишларини ўз оталигига олиш тажрибаси тўғрисидаги мақолани босиб чиқарди. Республикамиздаги маҳаллий Советлар ва қурилиш ташкилотлари ана шу муҳим ташаббусни қўллаб-қувватлашлари керак.

Шаҳар ва район Советлари маҳаллий саноатни янада ривожлантириш ва аҳолининг халқ истеъмоли товарларига бўлган ва ўсиб бораётган эҳтиёжларини қондириш учун кўп иш қила оладилар. Меҳнаткашлар депутатлари Советлари орқали халқ хўжалигини бошқариш, маҳаллий саноатнинг ишини янада кучайтиришга, корхоналарнинг ишлаб чиқариш ва молиявий фаолиятини яхшилашга ёрдам беради.

Маҳаллий саноатни янада тараққий эттириш учун область, шаҳар ва район ижроия комитетлари жуда катта ёрдам беришлари керак. Улар маҳаллий саноатнинг эҳтиёжларига, хусусан корхоналарни малакали, билимдон мутахассислар билан мустаҳкамлашга, ходимларимизни уй-жой билан таъминлаш, болалар богчалари ва ясли-ларини кўпайтиришга доим эътибор беришлари лозим. **(Қарсаклар).**

Депутат Ч. АЛМАТОВ нутқи

ЖАРҚЎРҒОН РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕКРЕТАРИ

КПСС XXIV съездининг қарорларида таъкидлаб ўтилганидек, партия район, шаҳар, қишлоқ ва посёлка Советларининг ишини яхшилаш ва ҳуқуқларини кенгайтиришга қаратилган бир қанча тадбирларни белгилади. Ҳозирги вақтда маҳаллий Совет органлари ўз ҳуқуқ доираларида халқ хўжалигига ва маданий қурилишга раҳбарлик қилиш юзасидан ваколатларидан моҳирона фойдаланмоқдалар.

Советларнинг моддий-молиявий базаси мустаҳкамланди, ўз территорияларида жойлашган ташкилотлар, муассасалар ва корхоналарга раҳбарлик қилиш иши конкретлашди.

Сўнгги йилларда Жарқўрғон район Советларининг иши ҳам бирмунча яхшиланди. Посёлка ва қишлоқ Советларининг сессияларида конституция белгиларан мулдатларда чақирилиб турибди. Бу сессияларда район, посёлка ва қишлоқ ҳаёти учун актуал аҳамиятга эга бўлган муҳим масалалар муҳокама қилинмоқда.

Район партия ташкилоти Советларнинг ишини яхшилаш мақсадида раҳбар кадрлар танлаш ва тарбиялашга алоҳида аҳамият беряпти. Кўпгина қишлоқ Советлари ўз ишларини КПСС XXIV съездининг қарорлари асосида қайта қурдилар, перспектив планларни янгиладилар.

Район партия ташкилоти барча қишлоқ ва посёлка Советларининг ишини яхшилашга қаратилган чораларни белгилади. Кўпгина маҳаллий Советларда халқ орасида обрў қозонган тажрибали, ташаббускор ва юқори маълумотли ходимлар раҳбарлик ишига жалб қилинди. Ҳозирги вақтда қишлоқ ва посёлка Советларининг қариб ҳамма раҳбар ходимлари олий ёки тугалланмаган олий маълумотли, раҳбар совет ходимларини қайта тайёрлаш курсини битирган кишилардир.

Ўтган сайлов КПСС XXIV съездининг қарорларини муваффақиятли амалга ошириш учун мамлакатда кенг авж олган соціалистик мусобақа пайтига тўғри келди. Районимизнинг депутатлари олдиларида қанчалик оғир ва мураккаб вазифа турганлигини жуда яхши биладилар. Бу вазифалар КПСС XXIV съездининг қарорларидан келиб чиқади. **(Қарсаклар).**

Депутат В. СОДИҚОВ нутқи

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЗИҚ-ОВҚАТ САНОАТИ МИНИСТРИ

Мамлакат халқ хўжалигини ривожлантиришнинг беш йиллик плани юзасидан партия XXIV съезининг Директиваларида аҳоли барча табақаларининг моддий фаровонлигини оширишга алоҳида эътибор берилган. Айни мақсадда озиқ-овқат саноатини янада ривожлантириш ва озиқ-овқат моллари ишлаб чиқаришни анча кўпайтириш, озиқ-овқат сифатини яхшилаш, хилини кўпайтириш кўзда тутилади.

Ўзбекистон озиқ-овқат саноатининг ходимлари саккизинчи беш йиллик мобайнида маълум иш бажариб, шу вазифаларни адо этишда баъзи ижобий натижаларга эришдилар. 1970 йилда 1965 йилдагига нисбатан мева-сабзавот консервалари ишлаб чиқариш 46 процент, кондитерлик маҳсулотлари ишлаб чиқариш 25 процент, макарон маҳсулотлар ишлаб чиқариш 12 процент кўпайди ва ҳоказо. Илгари Ўзбекистонда ишлаб чиқарилмаган бир қанча маҳсулотлар ишлаб чиқарила бошлади.

Республика КПСС XXIV съездининг Директиваларига мувофиқ озиқ-овқат саноатини ривожлантириш беш йиллик планининг лойиҳаси ишлаб чиқилди. Лойиҳада маҳсулот ишлаб чиқаришни анча кўпайтириш, хилини ошириш ва сифатини яхшилаш кўзда тутилади. Озиқ-овқат саноати министрлиги бўйича ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиш суръатлари 1970 йилдаги даражага нисбатан 138,6 процентга етмоги керак. Бундай ҳажмга эришмоқ учун бир қанча янги корхоналарни қуриб ишга туширш ва ишлаб турган кўпгина корхоналарни реконструкция қилиш керак.

Бу катта ва масъулиятли вазифа техника тараққиёти, янги техника ва илғор технологияни жорий этиш, ишлаб чиқариш процессларини механизациялаш ва автоматлаштириш, қўл меҳнатини анча камайтириш ҳисобигагина амалга оширилиши мумкин.

Сўнгги вақтларда хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини амалга ошириш учун Советларнинг роли ва масъулиятини юксалтиришга қаратилган бир қанча муҳим чора-тадбирлар белгилаб берилди.

КПСС Марказий Комитетининг шу йил март ойида қабул қилган «Меҳнаткашлар депутатлари район ва шаҳар Советлари ишини янада яхшилаш чоралари тўғрисида»ги қарори партиямизнинг социалистик демократияни ривожлантириш ва Советларнинг ҳам ҳамда ҳаётимизнинг барча соҳаларини ривожлантиришдаги роли ва аҳамиятини ошириш, шу жумладан, ўз территорияларида жойлашган корхоналар ва хўжалик ташкилотларининг ишини ҳуқуқ доирасидан чиқмаган ҳолда координация қилиш каби муҳим соҳадаги ҳуқуқлари кенгайтирилди. Асосан маълум шаҳар ёки район аҳолисининг эҳтиёжларини қондириш учун ишлайдиган озиқ-овқат саноати корхоналарига ҳам бу ҳуқуқлар тааллуқлидир.

Меҳнаткашлар депутатлари шаҳар, район Советларининг ижроия комитетлари министрлик билан биргаликда шу корхоналар зарур миқдорда сифатли маҳсулот ишлаб чиқариши тўғрисида ғамхўрлик қилмоқлари керак. Шу мунасабат билан маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари баъзи маҳсулот турлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш, уларни реализация қилиш, озиқ-овқат саноати корхоналари учун ишчи кучини ташкилий равишда жалб қилиш билан боғлиқ бир қанча масалаларни ҳал этишда бизга ёрдам бермоқлари лозим.

Республика озиқ-овқат саноатининг ходимлари партиямизнинг XXIV съезди совет кишиларининг моддий фаровонлигини ошириш соҳасида қўйган вазифаларни шараф билан адо этмоқ учун ҳамма ишни қилади, деб Олий Советни ишонтиришга рухсат этгайсиз. **(Қарсаклар).**

Депутат Н. ҚАЮМОВ нутқи

ФАРҒОНА ОБЛАСТЬ ОХУНБОБОЕВ РАЙОН ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ

Кейинги йилларда меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларнинг фаолияти анча яхши йўлга қўйилди, уларнинг иши кучайтирилди, КПСС XXIV съезди Советларнинг хўжалик ва маданий қурилишдаги роли ўсганлигини таъкидлаб, Советлар олдига ўз ҳуқуқлари ва ваколатларидан тўлароқ фойдаланиш, экономика ва маданиятни ривожлантириш, аҳолининг моддий фаровонлигини оширишга эътиборни кучайтириш вазифасини қўйди. Бошқа районларда бўлгани каби бизнинг районимизда ҳам бу вазифаларни бажариш учун бир қанча тадбирлар амалга оширилди.

Район ва қишлоқ Советлари депутатларининг сифат состави анча яхшиланди. Биринчи сессиялардан кейин қишлоқ ва район Советлари ижроия комитетлари малакали, тажрибали ходимлар билан мустаҳкамланди. Уларнинг кўпи олий маълумотли. Ҳозирги вақтда қишлоқ Советларидаги раҳбар ходимларнинг 40 проценти олий маълумотга эга.

Советлар масриф, соғлиқни сақлаш, умумий овқатланиш, коммунал хўжалик органларининг ишини яхши йўлга қўйишда, шунингдек бир қанча маданий-маиший тадбирларни амалга оширишда катта роль ўйнайди. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми шу йил февраль ойида аҳолига коммунал-маиший ва савдо хизмати соҳасидаги ўз ваколатларини қандай амалга ошираётганликлари юзасидан Охунбобоев районидаги қишлоқ Советларининг ишига доир масалань ҳар томонлама қараб чиқди. Бу масалани тайёрлаш жараёнида ишимиздаги айрим камчиликлар аниқланди. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми камчиликларни йўқотишда бизга катта ёрдам берди. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг бу масала юзасидан қабул қилган қарори меҳнаткашлар депутатлари район Совети ва барча қишлоқ Советларининг сессияларида муҳокама қилинди. Советларнинг ишини яхшилаш юзасидан конкрет тадбирлар белгиланди. Бунинг натижасида аҳолига савдо-сотиқ, коммунал ва маиший хизмат кўрсатиш яхшиланди.

Сизларни ишонтириб айтамаки, Охунбобоев район Совети ижроия комитети партия ва совет органларининг ёрдами ва мадади билан ўзининг бутун куч-ғайратини хўжалик ва маданий қурилишни янада ривожлантириш соҳасида, КПСС XXIV съезди қўйган вазифаларни шараф билан бажаришга сафарбар қилади. **(Қарсаклар).**

Депутат А. А. ЮРИЦ нутқи

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ РАИСИНИНГ БИРИНЧИ ЎРИНБОСАРИ

Қорақалпоғистон АССРдаги саноат корхоналари, қурилиш, транспорт ташкилотлари, совхоз, колхозлар ва муассасаларнинг коллективлари янги беш йилликда Автоном республикаининг экономикаси ва маданиятини янги, янада юксак босқичга кўтаришга ҳаракат қилмоқдалар. Меҳнаткашлар депутатлари Советлари бу ишга салмоқли ҳисса қўшмоқдалар. Советларнинг ғоят кўпчилиги кейинги йилларда ўз ишларини яхши йўлга қўйдилар.

Яқинда саккизинчи чақириқ Қорақалпоғистон АССР Олий Советининг биринчи сессияси бўлиб ўтди. Сессия Қорақалпоғистон АССР Олий Советининг янги президиумини сайлади, автоном республика ҳукуматини — Министрлар Советини тузди ва Советларнинг КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш соҳасидаги вазифаларини муҳокама қилди.

Шуни айтиш керакки, автоном республикадаги Советлар қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш масалалари билан, хусусан сермеҳнат ишларни механизациялаш, меҳнат унумдорлигини ва фондларнинг берадиган самарасини ошириш масалалари билан ҳали кўнгилдагидек шуғулланмаётирлар.

Советларимизнинг депутатлари шаҳарларни, посёлкаларни ва хусусан овулларни обод қилиш соҳасида ҳали кўп иш қилишлари керак. Қорақалпоғистон АССРдаги хутор системаси бунга ҳалақит бермоқда.

Автоном республикада Советларнинг сессияларига тайёргарлик кўриш ва уларни ўтказиш соҳасида бир мунча ижобий тажриба тўпланди. Мўйноқ районидаги Учсой овул Совети, Амударё районидаги Қтай овул Совети, Беруний районидаги Октябрь овул Совети ва бошқа овул Советлари бу соҳада ижобий натижаларга эришганликларини кўрсатиб ўтиш мумкин.

Кейинги икки йил ичида маҳаллий Советларнинг иш шароити анча яхшиланди. Кўпгина Советларнинг биноларига капитал ремонт қилинди ёки улар учун янги биноларга қуриб берилди. Советлар енгил автомашиналар ва коляскали мотоциклларга эга бўлдилар. Аммо бу соҳада мумкин бўлган ишларнинг ҳаммаси қилинган, деб бўлмайди ва шу сабабли қуйи Совет ташкилотларига ташкилий ва молиявий ёрдамни кучайтириш, уларнинг самарали ишлаши учун ҳамма шарт-шароитни вужудга келтириш керак.

Бу йил Ўзбекистон ССР Олий Советига, Қорақалпоғистон АССР Олий Советига ва маҳаллий Советларга ўтказилган сайлов совет кишиларининг қардошларча буюк дўстлигини, халқимизнинг Коммунистик партия ва Совет ҳукумати теварагига маҳкам жипслашганлигини намойиш қилди.

Автоном республика Олий Совети, район, шаҳар, овул, посёлка Советларининг ташкилий масалалари билан шуғулланган сессияларида ва янги сайланган депутатлар ўзр активлик кўрсатдилар. Бу ҳол Советларнинг сифат состави анча яхшиланганлигидан далолат беради. Маҳаллий Советлар раҳбар ходимларининг ғоят кўпчилиги олий ва ўрта маълумотли. Улар катта кучдир. Бу ходимлар энг жиддий вазифаларни муваффақиятли ҳал эта оладилар.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Советини ишонтириб айтаманки, Қорақалпоғистон Советларининг депутатлари, барча меҳнаткашлари ленинчи партиямиз XXIV съезининг тўқкизинчи беш йилликда олдимизга қўйган буюк планларини муваффақиятли бажариш учун бутун куч-ғайратларини сарфлайдилар. **(Қарсаклар).**

Депутат Ч. АЛМАТОВ нутқи

ЖАРҚЎРҒОН РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕКРЕТАРИ

КПСС XXIV съездининг қарорларида таъкидлаб ўтилганидек, партия район, шаҳар, қишлоқ ва посёлка Советларининг ишини яхшилаш ва ҳуқуқларини кенгайтиришга қаратилган бир қанча тадбирларни белгилади. Ҳозирги вақтда маҳаллий Совет органлари ўз ҳуқуқ доираларида халқ хўжалигига ва маданий қурилишга раҳбарлик қилиш юзасидан ваколатларидан моҳирона фойдаланмоқдалар.

Советларнинг моддий-молиявий базаси мустаҳкамланди, ўз территорияларида жойлашган ташкилотлар, муассасалар ва корхоналарга раҳбарлик қилиш иши конкретлашди.

Сўнгги йилларда Жарқўрғон район Советларининг иши ҳам бирмунча яхшиланди. Посёлка ва қишлоқ Советларининг сессияларида конституция белгиларан мулдатларда чақирилиб турибди. Бу сессияларда район, посёлка ва қишлоқ ҳаёти учун актуал аҳамиятга эга бўлган муҳим масалалар муҳокама қилинмоқда.

Район партия ташкилоти Советларнинг ишини яхшилаш мақсадида раҳбар кадрлар танлаш ва тарбиялашга алоҳида аҳамият беряпти. Кўпгина қишлоқ Советлари ўз ишларини КПСС XXIV съездининг қарорлари асосида қайта қурдилар, перспектив планларни янгиладилар.

Район партия ташкилоти барча қишлоқ ва посёлка Советларининг ишини яхшилашга қаратилган чораларни белгилади. Кўпгина маҳаллий Советларда халқ орасида обрў қозонган тажрибали, ташаббускор ва юқори маълумотли ходимлар раҳбарлик ишига жалб қилинди. Ҳозирги вақтда қишлоқ ва посёлка Советларининг қариб ҳамма раҳбар ходимлари олий ёки тугалланмаган олий маълумотли, раҳбар совет ходимларини қайта тайёрлаш курсини битирган кишилардир.

Ўтган сайлов КПСС XXIV съездининг қарорларини муваффақиятли амалга ошириш учун мамлакатда кенг авж олган соціалистик мусобақа пайтига тўғри келди. Районимизнинг депутатлари олдиларида қанчалик оғир ва мураккаб вазифа турганлигини жуда яхши биладилар. Бу вазифалар КПСС XXIV съездининг қарорларидан келиб чиқади. **(Қарсаклар).**

Депутат В. СОДИҚОВ нутқи

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЗИҚ-ОВҚАТ САНОАТИ МИНИСТРИ

Мамлакат халқ хўжалигини ривожлантиришнинг беш йиллик плани юзасидан партия XXIV съезининг Директиваларида аҳоли барча табақаларининг моддий фаровонлигини оширишга алоҳида эътибор берилган. Айни мақсадда озиқ-овқат саноатини янада ривожлантириш ва озиқ-овқат моллари ишлаб чиқаришни анча кўпайтириш, озиқ-овқат сифатини яхшилаш, хилини кўпайтириш кўзда тутилади.

Ўзбекистон озиқ-овқат саноатининг ходимлари саккизинчи беш йиллик мобайнида маълум иш бажариб, шу вазифаларни адо этишда баъзи ижобий натижаларга эришдилар. 1970 йилда 1965 йилдагига нисбатан мева-сабзавот консервалари ишлаб чиқариш 46 процент, кондитерлик маҳсулотлари ишлаб чиқариш 25 процент, макарон маҳсулотлар ишлаб чиқариш 12 процент кўпайди ва ҳоказо. Илгари Ўзбекистонда ишлаб чиқарилмаган бир қанча маҳсулотлар ишлаб чиқарила бошлади.

Республика КПСС XXIV съездининг Директиваларига мувофиқ озиқ-овқат саноатини ривожлантириш беш йиллик планининг лойиҳаси ишлаб чиқилди. Лойиҳада маҳсулот ишлаб чиқаришни анча кўпайтириш, хилини ошириш ва сифатини яхшилаш кўзда тутилади. Озиқ-овқат саноати министрлиги бўйича ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиш суръатлари 1970 йилдаги даражага нисбатан 138,6 процентга етмоги керак. Бундай ҳажмга эришмоқ учун бир қанча янги корхоналарни қуриб ишга туширш ва ишлаб турган кўпгина корхоналарни реконструкция қилиш керак.

Бу катта ва масъулиятли вазифа техника тараққиёти, янги техника ва илғор технологияни жорий этиш, ишлаб чиқариш процессларини механизациялаш ва автоматлаштириш, қўл меҳнатини анча камайтириш ҳисобигагина амалга оширилиши мумкин.

Сўнгги вақтларда хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини амалга ошириш учун Советларнинг роли ва масъулиятини юксалтиришга қаратилган бир қанча муҳим чора-тадбирлар белгилаб берилди.

КПСС Марказий Комитетининг шу йил март ойида қабул қилган «Меҳнаткашлар депутатлари район ва шаҳар Советлари ишини янада яхшилаш чоралари тўғрисида»ги қарори партиямизнинг социалистик демократияни ривожлантириш ва Советларнинг ҳам ҳаётимизнинг барча соҳаларини ривожлантиришдаги роли ва масъулиятини юксалтиришга қаратилган бир қанча муҳим чора-тадбирлар амалга оширилди.

Район ва қишлоқ Советлари депутатларининг сифат состави анча яхшиланди. Биринчи сессиялардан кейин қишлоқ ва район Советлари ижроия комитетлари малакали, тажрибали ходимлар билан мустаҳкамланди. Уларнинг кўпи олий маълумотли. Ҳозирги вақтда қишлоқ Советларидаги раҳбар ходимларнинг 40 проценти олий маълумотга эга.

Советлар масриф, соғлиқни сақлаш, умумий овқатланиш, коммунал хўжалик органларининг ишини яхши йўлга қўйишда, шунингдек бир қанча маданий-маиший тадбирларни амалга оширишда катта роль ўйнайди. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми шу йил февраль ойида аҳолига коммунал-маиший ва савдо хизмати соҳасидаги ўз ваколатларини қандай амалга ошираётганликлари юзасидан Охунбобоев районидаги қишлоқ Советларининг ишига доир масалань ҳар томонлама қараб чиқди. Бу масалани тайёрлаш жараёнида ишимиздаги айрим камчиликлар аниқланди. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми камчиликларни йўқотишда бизга катта ёрдам берди. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг бу масала юзасидан қабул қилган қарори меҳнаткашлар депутатлари район Совети ва барча қишлоқ Советларининг сессияларида муҳокама қилинди. Советларнинг ишини яхшилаш юзасидан конкрет тадбирлар белгиланди. Бунинг натижасида аҳолига савдо-сотиқ, коммунал ва маиший хизмат кўрсатиш яхшиланди.

Сизларни ишонтириб айтаманки, Охунбобоев район Совети ижроия комитети партия ва совет органларининг ёрдами ва мадади билан ўзининг бутун куч-ғайратини хўжалик ва маданий қурилишни янада ривожлантириш соҳасида, КПСС XXIV съезди қўйган вазифаларни шараф билан бажаришга сафарбар қилади. **(Қарсаклар).**

МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ РАЙОН ВА ШАҲАР, ШАҲАРДАГИ РАЙОН СОВЕТЛАРИ ТЎҒРИСИДА ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚОНУНЛАРИ ЛОЙИҲАЛАРИ ҲАҚИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари депутат А. С. АБДАЛИН доклади

Депутат ўртоқлар!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Совет давлатини мустаҳкамлашга, жамиятнинг бутун сиёсий ташкилоти системасини такомиллаштиришга ҳамиша катта эътибор бериб келмоқда. Партиямиз бу фаолиятининг асосий йўналиши социалистик демократияни янада ривожлантиришга қаратилгандир.

Маълумки, социалистик давлатнинг асоси ва унинг демократик характерда эканлигининг энг тўла тимсоли бизда чинакам халқ ҳокимияти органлари бўлмиш меҳнаткашлар депутатлари Советларидир. КПСС Программасида, партия съездларининг ва Марказий Пленумларининг қарорларида, шунингдек, кейинги йилларда қабул қилинган энг муҳим партия ва давлат ҳужжатларида ана шу органлар ролини янада оширишга ва уларнинг обрў-эътиборини мустаҳкамлашга қаратилган бир қатор муҳим чора-тадбирлар белгилаб берилди.

КПСС Марказий Комитетининг шу йил март ойида қабул қилган «Меҳнаткашлар депутатлари район ва шаҳар Советлари ишини янада яхшилаш чоралари тўғрисида»ги қарори партиямизнинг социалистик демократияни ривожлантириш ва Советларнинг ҳам ҳаётимизнинг барча соҳаларини ривожлантиришдаги роли ва масъулиятини юксалтиришга қаратилган бир қанча муҳим чора-тадбирлар амалга оширилди.

Ўз территорияларида жойлашган корхоналар ва хўжалик ташкилотларининг ишини ҳуқуқ доирасидан чиқмаган ҳолда координация қилиш каби муҳим соҳадаги ҳуқуқлари кенгайтирилди. Асосан маълум шаҳар ёки район аҳолисининг эҳтиёжларини қондириш учун ишлайдиган озиқ-овқат саноати корхоналарига ҳам бу ҳуқуқлар тааллуқлидир.

Меҳнаткашлар депутатлари шаҳар, район Советларининг ижроия комитетлари министрлик билан биргаликда шу корхоналар зарур миқдорда сифатли маҳсулот ишлаб чиқариши тўғрисида ғамхўрлик қилмоқлари керак. Шу муносабат билан маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари баъзи маҳсулот турлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш, уларни реализация қилиш, озиқ-овқат саноати корхоналари учун ишчи кучини ташкилий равишда жалб қилиш билан боғлиқ бир қанча масалаларни ҳал этишда бизга ёрдам бермоқлари лозим.

Республика озиқ-овқат саноатининг ходимлари партиямизнинг XXIV съезди совет кишиларининг моддий фаровонлигини ошириш соҳасида қўйган вазифаларни шараф билан адо этмоқ учун ҳамма ишни қилади, деб Олий Советни ишонтиришга рухсат этгайсиз. **(Қарсаклар).**

Депутат Н. ҚАЮМОВ нутқи

ФАРҒОНА ОБЛАСТЬ ОХУНБОБОЕВ РАЙОН ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ

Кейинги йилларда меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларнинг фаолияти анча яхши йўлга қўйилди, уларнинг иши кучайтирилди, КПСС XXIV съезди Советларнинг хўжалик ва маданий қурилишдаги роли ўсганлигини таъкидлаб, Советлар олдига ўз ҳуқуқлари ва ваколатларидан тўлароқ фойдаланиш, экономика ва маданиятни ривожлантириш, аҳолининг моддий фаровонлигини оширишга эътиборни кучайтириш вазифасини қўйди. Бошқа районларда бўлгани каби бизнинг районимизда ҳам бу вазифаларни бажариш учун бир қанча тадбирлар амалга оширилди.

Район ва қишлоқ Советлари депутатларининг сифат состави анча яхшиланди. Биринчи сессиялардан кейин қишлоқ ва район Советлари ижроия комитетлари малакали, тажрибали ходимлар билан мустаҳкамланди. Уларнинг кўпи олий маълумотли. Ҳозирги вақтда қишлоқ Советларидаги раҳбар ходимларнинг 40 проценти олий маълумотга эга.

Советлар масриф, соғлиқни сақлаш, умумий овқатланиш, коммунал хўжалик органларининг ишини яхши йўлга қўйишда, шунингдек бир қанча маданий-маиший тадбирларни амалга оширишда катта роль ўйнайди. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми шу йил февраль ойида аҳолига коммунал-маиший ва савдо хизмати соҳасидаги ўз ваколатларини қандай амалга ошираётганликлари юзасидан Охунбобоев районидаги қишлоқ Советларининг ишига доир масалань ҳар томонлама қараб чиқди. Бу масалани тайёрлаш жараёнида ишимиздаги айрим камчиликлар аниқланди. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми камчиликларни йўқотишда бизга катта ёрдам берди. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг бу масала юзасидан қабул қилган қарори меҳнаткашлар депутатлари район Совети ва барча қишлоқ Советларининг сессияларида муҳокама қилинди. Советларнинг ишини яхшилаш юзасидан конкрет тадбирлар белгиланди. Бунинг натижасида аҳолига савдо-сотиқ, коммунал ва маиший хизмат кўрсатиш яхшиланди.

Сизларни ишонтириб айтаманки, Охунбобоев район Совети ижроия комитети партия ва совет органларининг ёрдами ва мадади билан ўзининг бутун куч-ғайратини хўжалик ва маданий қурилишни янада ривожлантириш соҳасида, КПСС XXIV съезди қўйган вазифаларни шараф билан бажаришга сафарбар қилади. **(Қарсаклар).**

ФАН ВА ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

ЭЛЕКТРОН МАШИНА ТОПШИРИҚ ОЛАДИ

ДОНЕЦК. Фойдали қазилмаларни очиқ усул билан қазиб чиқаришни лойиҳалашда ҳисоблашлар вақтини 30 баравар қисқартириш мумкин. Бу ишда хисоб машиналари ёрдам беради. Машиналар карьер қазишнинг мумкин бўлган ҳамма вариантларини ҳисоблаб чиқиб, энг фойдали, тежамли усулини ҳам кўрсатиб бера олади.

Украина ССР Фанлар академияси Донецк илмий марказига қарашли амалий математика ва механика институтида катта карьерларни лойиҳалашда энг мақбул вариантни олиш мақсадида электрон ҳисоб машиналари учун универсал программалар комплекси тузилди.

Хавзанинг янада ривожланиши, геологлар яқинда очган Мариуполь темир руда конининг ўзлаштирилиши муносабати билан математик изланиш натижаларига алоҳида аҳамият берилади.

АСБОБ АВТОМАТ ТАРЗДА ЎЗГАРТИРИЛАДИ

Бу станокни ҳамма иш қўлидан келадиган уста дейиш мумкин. Унинг бир ўзи бир неча агрегатларнинг ўрнини боса олади. Пультда турган киши команда берса станок детални фрезалайди, бошқа бир сигнал берса механик қўл магазиндан парма олиб фрезанинг ўрнига қўяди. Станок команда билан бошқа ишларни ҳам бажара олади. Горький станокосозлик заводининг коллективи мана шундай типдаги агрегат — «Ишлов берувчи марказ» яратди. Унинг магазинида бўлган 30 хил асбоб программа билан бошқариш сигнали бўйича ўзгартириб турилади. Практикадан маълум бўлдики, битта шундай станок бутун бир поток линиясининг ўрнини боса олади.

УНИВЕРСАЛ СТАНОК

Витебскдаги Коминтерн номли заводда тиш-фрезали янги универсал ярим автомат станок синаб кўрилди. Бу станокда (кирқиш режими оширилган ҳолда) диаметри 200 миллиметргача бораднган деталларга ишлов бериш мумкин. Бу аввалги моделдаги станокка нисбатан 20 процент унумлирок. Янги станок кўплаб ишлаб чиқаришга тавсия этилди.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

ДЕПУТАТ А. С. АБДАЛИН ДОКЛАДИ ЮЗАСИДАН МУЗОКАРАЛАР

Депутат Ҳ. АСОМОВ нутқи

ТОШКЕНТ ШАҲАР ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ

Янги чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Совети ўзининг биринчи сессиясида республика меҳнаткашлар депутатлари Советларининг КПСС XXIV съезди қарорларини, тўқизинчи беш йиллик топшириқларини амалга ошириш соҳасидаги вазифаларини батафсил муҳокама қилди ва белгилаб берди. Бу диққатга сазовор ишдир. Ўзбекистон ССРнинг меҳнаткашлар депутатлари район ва шаҳар Советлари, шаҳардаги район Советлари тўғрисидаги қонунларнинг қараб чиқилиши ҳам тамомила қонуниятли бир тадбирдир. Бу қонунларнинг кабул қилиниши, район ва шаҳар Советлари ҳуқуқлари ҳамда бурчларининг аниқ белгиланиши уларнинг партия томонидан яқин йилларга мўлжалланган тадбирларни амалга ошириш соҳасидаги ишларини яхши йўлга қўйиш учун шарт-шароит вужудга келтиради. Район ва шаҳар Советларимиз ўз ҳуқуқлари ва имкониятларидан тўлиқ фойдаланмоқдалар, деб айта олмаймиз. Улар иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш билан боғланган хўжалик қурилиши масалаларини ҳал этишда собитқадамлик билан иш кўрмаяптилар.

Тошкент шаҳрида тўрт юздан ортиқ йирик корхона бор. Бу корхоналардан баъзиларининг раҳбарлари асосий маҳсулотни ишлаб чиқариш тўғрисида ғамхўрлик қилганлари ҳолда, маҳсулотнинг сифатига, шаҳар аҳолиси учун жуда зарур бўлган молларнинг хилларини кўпайтиришга тегишинча эътибор бермаяптилар. Бу корхоналарнинг кўпи уй-жой, социал-маданий ва маиший объектлар қурилишида, шаҳарни кўкламзорлаштириш ва обод қилишда қатнашмаяпти. Янги қонун бу масалаларни самаралироқ ҳал этиш имконини беради.

Шу нарса жуда муҳимки, район ва шаҳар Советлари, шаҳардаги район Советлари тўғрисидаги қонунлар лойиҳасида Советларнинг, Советлар ижроия комитетларининг, доимий комиссияларининг, барча депутатларнинг иш формалари ва методларини такомиллаштиришга катта эътибор берилади. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми тақдим этган қонун лойиҳалари тасдиқлансин деб таклиф киламан.

Тошкент шаҳрининг меҳнаткашлари шу беш йилликда катта ва масъулиятли вазифаларни ҳал этишлари керак. Кенг кўламдаги қурилиш ишларини бажариш мўлжалланади. Шаҳар хўжалигининг аҳолига бевосита хизмат кўрсатиш билан банд бўлган тармоқлари, савдо-сотиқ ва умумий овқатланиш, маҳаллий саноат ва маиший хизмат, шаҳар пассажир транспорти ва алоқа ишлари янада ривожлантирилади. Биз шаҳар ва район Советларининг биринчи сессияларида уларнинг КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш соҳасидаги вазифаларини кенг муҳокама килиб. Советларнинг фаолиятини кучайтириш, уларнинг хўжалик ва маданий қурилишдаги ҳамма участкаларда таъсирини ошириш юзасидан конкрет тадбирлар белгиладик.

Сизларни ишонтириб айтаманки, Тошкент шаҳар ва район Советлари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXIV съезди қарорлари асосида шаҳар олдига қўйилган вазифаларни муваффақиятли бажариш учун бутун кучғайратларини сарф киладилар. (Қарсаклар).

Депутат Д. ЕШИМБЕТОВ нутқи

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ РАИСИ

Меҳнаткашлар депутатлари Советлари беш йилликнинг улуғвор вазифаларини амалга оширишда жуда катта ташкилотчилик ролини ўйнайди. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев Москва шаҳар Бауман сайлов округи сайловчиларининг ҳузурида гапириб таъкидлаган эдики, маҳаллий ҳокимият органлари КПСС XXIV съезди қарорларининг ҳамда мамлакат халқ хўжалигини ривожлантиришнинг беш йиллик плани юзасидан Директиваларининг амалий бажарилиши юзасидан қилинадиган ишларнинг катта ҳиссасини ўз зиммаларига олишга даъват этилганлар.

Республика Олий Советнинг ушбу сессияси муҳокамасига қўйилган меҳнаткашлар депутатлари район ва шаҳар, шаҳардаги район Советлари тўғрисидаги қонунларнинг лойиҳалари Советларга ва унинг органларига хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини амалга оширишда ўз ҳақ-ҳуқуқларидан тўла-тўкис фойдаланишларига, план, молия ва ер масалаларини ҳал этишда кўпроқ ташаббус кўрсатишларига, маҳаллий саноат, маиший ва социал-маданий қурилишнинг ривожланишига бевосита раҳбарлик қилишларига имконият беради.

Сўнгги йилларда Қорақалпоғистоннинг шаҳар ва район Советлари ўз ишларини бир мунча активлаштириб, саноат ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришни ривожлантиришга муайян таъсир кўрсатмоқдалар, аҳолига хизмат кўрсатадиган корхоналар фаолиятини яхшилаш ишида сезиларли муваффақиятларга эришдилар.

Аммо шаҳар ва районлар экономикаси ва маданиятини ривожлантиришнинг ҳозирги даражаси шаҳар ва район Советларининг янада конкрет ва маълум мақсадни кўзлаб раҳбарлик қилишини, жамоат ишлаб чиқариши ва меҳнаткашларга социал маиший хизмат кўрсатишнинг ҳамма доирадаридаги ишларнинг аҳволи учун уларнинг раҳбарлик масъулияти оширилишини талаб этади.

Янги қонунлар Советларнинг барча корхоналар ва ташкилотлар фаолиятини ҳар қачонгидан ҳам яхшироқ координация қилишига, қонунчиликни ва давлат интизомини мустаҳкамлашларига имкон беради.

Қонунларнинг лойиҳасидан кўриниб турибдики, район, шаҳар Советларининг ҳуқуқ ва вазифа доираси иқтисодий тараққиётнинг халқ хўжалигини планлаштиришдан тортиб то гражданларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилишгача бўлган ҳамма соҳаларни ўз ичига олса, беқиёс даражада зўраяди.

Аммо бу қонунлар Советларнинг ишини ўз-ўзидан яхшилаб қайта қуради деб ўйлаш нотўғри бўларди. Советларнинг амалий ташкилотчилик иши асосий иш бўлиб келган эди, шундай бўлиб қолаверади. Чунки Совет ҳокимияти органининг обрўси биринчи навбатда у ўзига берилган ҳуқуқлар ва ваколатлардан қанчалик моҳирона ва тўла фойдалана билаётганлигига боғлиқ.

Ўзбекистон ССР меҳнаткашлар депутатлари район ва шаҳар, шаҳардаги район Советлари тўғрисидаги қонун лойиҳалари тасдиқлансин деган таклиф киритаман. Бу қонунлардан ишнинг кўзини билиб моҳирона фойдаланиш — республика, экономикаси ва маданиятини янада ривожлантиришга, партиямизнинг XXIV съезди қабул қилган улуғвор программанинг бажарилишига муносиб ҳисса қўшилишини билдиради. (Қарсаклар).

Депутат Ҳ. УМАРОВ нутқи

ФАРҒОНА ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ

КПСС XXIV съездидан кейин Фарғона областидаги маҳаллий Советлар ўз ишларини анча кучайтирдилар. Уларнинг хўжалик ва социал-маданий қурилишдаги роли тобора ўсмоқда.

Ҳозирги вақтда бизнинг Советларимизда минг-минглаб ишчилар, колхозчилар ва зиёлиларнинг вакиллари давлат ҳамда жамоат ишларини бошқаришнинг ажойиб мактабини ўтмоқдалар. Тўққиз минг кишилик депутатлар отрядида областимизнинг энг яхши кишилари бор.

Халқ хўжалигидаги барча тармоқларга Советлар раҳбарлигининг услуби ҳам ўзгарди. Областдаги ана шу вакиллик органлари ўз ваколатларидан тўлароқ фойдаланиб, хўжалик ва социал-маданий қурилиш ишларига жиддий эътибор бера бошладилар.

Масалан бизда Киров район Совети ва унинг ижроия комитети яхши ишламоқда. Улар тармоқ бўлимлари ва бошқармаларига раҳбарликни кучайтирдилар, экономика ва маданиятни ривожлантириш тўғрисида доим ғамхўрлик қилмоқдалар, Депутатлар ёрдами билан ёппасига электрлаштириш тугалланди, қишлоқларда уй-жой қурилиши кенг кўламда олиб борилмоқда, водопровод қувурлари ётқизилиб, уйлар газ билан таъминланмоқда. Фарғона шаҳар Совети ўрнак бўладиган кўп ишларни қилмоқда. Шаҳар Совети ишлаб чиқаришга ва меҳнаткашларга маданий-маиший хизмат кўрсатишга катта эътибор бермоқда.

Муваффақиятларни кўрсатиб ўтиш билан бирга камчиликлар ҳақида ҳам гапириш керак.

Область ижроия комитети, район ва шаҳар Советлари ижроия комитетлари ҳозирги вақтда ана шу камчиликларни йўқотиш чораларини кўрмоқдалар. Биз хўжалик ва маданий қурилиш масалаларини ҳал этишда Советларнинг ролини оширамиз, ижобий тажрибани ҳар томонлама чуқур ўрганиб, умумлаштириб, кенг ёймиз, маҳаллий Советларнинг ташкилий-оммавий ишини яхшилаш тўғрисида ғамхўрлик қиламиз.

Бир қанча истакларимизни айтиб ўтишни ҳохлар эдим. Бизнинг фикримизча, шаҳар ва районларда план комиссияларини мустаҳкамлаш, уларнинг ҳуқуқлари ва бурчларини кенгайтириш керак. Фарғона саноати асосан шаҳар типидаги Киргели посёлкасида жойлашган. Бу ерда нефтни қайта ишлаш ва химия саноати, энергетика, қурилиш индустрияси тез ривожланмоқда. Киргели посёлкасини шаҳар районига айлантириш ва бу ерда тегишли, совет ташкилотлари ҳамда муассасаларини тузиш зарур.

Сизларни ишонтириб айтаманки, Фарғона областидаги меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари партия ташкилотининг раҳбарлигида ташкилотчилик ишларини кескин суръатда яхши йўлга қўйиб, шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашларини область олдида турган вазифаларни бажаришга сафарбар қила оладилар, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXIV съезднинг тарихий қарорларини муваффақиятли бажариш учун қўлларидан келган ҳамма чораларни кўрадилар. (Қарсаклар).

В. Д. ЛИСИН нутқи

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ОЛМАЛИҚ ШАҲАР ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ

Индустриал Олмалиқ меҳнаткашлари Ўзбекистон ССР олий ҳокимият органининг барча депутатларини сайлангانликлари билан табриклайдилар ва саккизинчи чақириқ республика Олий Совети ишига муваффақият тилайдилар.

КПСС XXIV съезднинг қарорларида, КПСС Марказий Комитетининг «Меҳнаткашлар депутатлари район ва шаҳар Советларининг ишини янада яхшилаш чоралари тўғрисида»ги қарорида съезд қарорларини амалда бажариш юзасидан қилинадиган ишларнинг каттагина ҳиссасини ўз зималарига олишга даъват этилган Советларнинг роли алоҳида куч билан таъкидланади.

Бугун сессияда муҳокама қилинаётган янги қонун шаҳар Советларига зарур ваколатларни беради, хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма участкаларида уларнинг фаолиятига мустаҳкам ҳуқуқий база яратиб беради. Янги қонуннинг кўпгина моддалари ҳаёт тақозосидан чиқиб келди, қонунда қайд этилган моддалар амалда текшириб кўрилди.

Лойиҳадаги шаҳар территориясида жойлашган барча корхоналар, муассасалар, ташкилотларнинг фаолиятини координация ва назорат қилишни яхшилаш заруратига шаҳар Советининг эътибори жалб қилинган моддасининг принципиал аҳамияти бор. Бу нарса шаҳарлардаги ҳокимият органлари юқори идораларга бўйсунувчи ташкилотлар билан бўладиган муносабатларни тўғриқ ўрнатишларига, уларнинг имкониятларидан бутун аҳоли шаҳар хўжалигининг манфаатларини кўзлаб тўлароқ фойдаланишга имкон беради.

Бу модданинг қондалари республикамиздаги табиий бойликлардан интенсив равишда фойдаланиш ҳамда катта-катта саноат корхоналарини қуриш асосида ривожланиб бораётган кўпгина шаҳарлар учун айниқса муҳимдир.

Қонуннинг шаҳар Совети ва ижроия комитетичинг ўзига берилган ҳуқуқ доирасида кабул қилган қарорлари ва фармойишлари Совет территориясидаги барча корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, шунингдек, мансабдор шахслар нинг ижро этиши учун мажбурийдир, деб белгиланган моддаси ҳам шаҳар Советларини ўз территориясида ваколатли ҳокимият органи сифатидаги обрўсини шубҳасиз оширишга ёрдам беради.

Қонундаги шаҳар Советига шаҳар хўжалигининг перспектив ва йиллик планларини, уй-жой қурилиши планларини, шунингдек, маҳаллий саноат, маиший хизмат, савдо-сотиқ корхоналарини жойлаштириш ва ривожлантириш, маданият, ободонлаштириш планларини кўриб чиқиб тасдиқлаш ҳуқуқини берувчи нормалар батамом маъқуллашга сазовордир.

Сессиянинг тасдиқлашига тақдим этилган меҳнаткашлар депутатлари район ва шаҳар, шаҳардаги район Советлари тўғрисидаги қонунлар лойиҳалари турмуш эҳтиёжларини тўла йўсинда акс эттиради. орттирилган тажрибани жуда яхши умумлаштиради. Советларнинг депутатлари, Совет органларининг ходимлари, республика шаҳарларининг барча аҳолиси қонун қабул қилинишини мамнуният билан кутиб олади. (Қарсаклар).

ЎЗБЕКИСТОН ССР 1970 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИНИНГ ИЖРОСИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР молия министри депутат В. МУРОДХЎЖАЕВ доклади

Депутат ўртоқлар! Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXIV съезди партия ва халқ сўнгги йиллар мобайнида қилган улкан ишларни якунлади, келгуси даврнинг снёсий йўлини ва илмий асосланган яратувчилик ишлари программасини ишлаб чиқди. Мамлакатимизнинг меҳнаткашлари коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишда янги-янги муваффақиятларга эришдилар. Халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларини ривожлантиришда, социал вазифаларни ҳал этишда, совет кишилари ҳаётининг моддий ва маданий даражасини оширишда эришилган ютуқлар катта.

Ўзбекистон учун 1970 йил хўжалик ва маданий қурилиш гуркираб ривожланиши билан характерли бўлди. В. И. Ленин туғилган кунининг 100 йиллигини ҳамда КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш учун республикада кенг қулоч ёйган социалистик мусобақа халқ хўжалиги ҳамма соҳаларининг ривожланиш суръатларини ўстиришга ёрдам берди.

1970 йилда ялпи умумий маҳсулот ишлаб чиқариш 1969 йилдагига нисбатан 12 процент кўпайди, миллий даромад 15 процент ошди.

Саноат корхоналари маҳсулот ишлаб чиқариш ва халқ хўжалигида иқтисод режимини кучайтириш тўғрисида»ги Хати тавсияларини амалга ошира борган республиканинг ишлаб чиқариш коллективлари неча ўн миллион сўм пулни, жуда кўп электр ва иссиқлик энергияси, металл, пахта, хом ашёни тежадилар.

1970 йилда Ўзбекистон ССР Министрлар Советига қарашли саноат товар маҳсулоти таннархини пасайтиришдан пландагидан ташқари 28,9 миллион сўмлик маҳсулот тежади. Бироқ, «Главташкентстрой» ишлаб чиқариш харажатларини 2374 минг сўм ортиқча сарфлаб юборди, Қурилиш министрлиги бўйича ортиқча харажат 428 минг сўмни, Давлат матбуот комитети бўйича 144 минг сўмни ташкил этди.

Бултур Пахта тозалаш саноати министрлиги товар маҳсулоти таннархини пасайтиришдан умуман пландагидан ташқари 5 миллион сўмлик маблағ тежади. Аммо Тошкент луб трести, Қорақалпоғистон, Сурхондарё, Қашқадарё ва Самарқанд пахта тайёрлаш трестлари ишлаб чиқариш харажатлари бўйича ортиқча чиқим қилиб юборди-лар.

КПССнинг XXIV съезди қарорлари талаб қилганидек, хўжасизлик, исрофгарчилик ва ортиқчаликка қарши қатъий кураш олиб бориб, маҳсулот таннархини пасайтириш тўғрисида кўпроқ ғамхўрлик қилмоқ зарур.

Мамлакатимизда ўтган беш йилликда буюм сифати давлат аттестациясидан ўтказила боплади. Ҳозирги вақтда бу иш кенг қулоч ёйди. Ўзбекистон ССРда маҳсулотларнинг 16 тури бўйича давлат сифат белгиси берилди.

Ўзбекистон ССР енгил саноатининг баъзи корхоналари 1970 йил мобайнида ишлаб чиқариладиган маҳсулот сифатини яхшилаш юзасидан ижобий натижаларга эришдилар. Фарғона тўқимачилик комбинати, Тошкент устки трикотаж фабрикаси ва бошқа бир қанча корхоналар ишлаб чиқаган маҳсулотлар ҳеч қандай эътирозга учрамади. «Таштекстильмаш», «Ташкенткабель», «Қизил тонг» тикувчилик фирмасининг маҳсулотлари яхши чиқди.

Шу билан бирга маҳсулот сифатининг пастлиги ва сортининг бузилишидан кўриладиган зарар ҳамон катталигича қолмоқда. Шойи газлама, пальто, плашч каби товар турлари бўйича биринчи сорт буюмлар солиштирма салмоги камайиб кетди. Пойафзал саноати корхоналарининг маҳсулотларига билдирилаётган эътирозлар кўп. Шу жиҳатдан машинасозлик саноатининг айрим корхоналарига кўп эътирозлар билдириш лозим.

СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971 — 1975 йили беш йиллик плани юзасидан КПСС XXIV съезднинг Директивалари халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида маҳсулот сифатини барча чоралар билан яхшилашга эришмоқни тақозо қилади. Министрликлар ва идоралар маҳсулотларнинг сифати тўғрисида яхшироқ ғамхўрлик қилмоқлари лозим. Маҳсулотнинг янгиланишини ва сифат белгисини олиш учун аттестацияндан ўтишини тезлаштирувчи чораларни белгиламоқ зарур.

Республиканинг Молия министрлиги ва маҳаллий молия органлари 1970 йилда давлат бюджети ижроси билан боғлиқ масалаларни ҳал қилишда халқ хўжалигини ривожлантириш суръатларини жаддалаштиришга, янгича планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантириш системасининг афзалликларини янада тўлароқ реализация қилишга, министрликлар, идоралар, корхоналар ва ташкилотларнинг молиявий фаолиятини назорат қилишни кучайтиришга, ички хўжалик резервларини ҳамда бюджетнинг қўшимча даромадларини излаб топиш ва сафарбар этиш юзасидан қилинадиган ишларни яхшилашга, моддий ва молиявий ресурслардан тежаб-тергаб рационал фойдаланишга, бошқариш аппаратини такомиллаштириш ва арзонлаштиришга қаратилган зарур чораларни кўрдилар.

Жуда кўп текширишлар ўтказилди. иттифоқ-республика ва республика министрликлари ва идоралари, ижроия комитетлар бошқармалари (бўлимлари), корхоналар ва хўжалик ташкилотларининг молиявий хўжалик фаолияти таҳлил қилинди ва шулар асосида уларнинг ишини яхшилашга доир таклифлар ишлаб чиқилди. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва ижроия комитетлар ана шу таклифлар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилдилар.

Министрликлар ва идоралар бухгалтерлик ҳисоб-китобларини иқтисодий жиҳатдан таҳлил қилиш материаллари бўйича 54,4 миллион сўмлик ички хўжалик резервлари топилиб, шулардан 52 миллион сўми оборот маблағлар камоатини қоплашга сарфланди.

Фойдадан тўланадиган ҳақ ҳисоб-китобларини, шунингдек корхона ва хўжалик ташкилотларининг 1969 йилги ҳисобот ва балансларини текшириш натижасида бюджетга қўшимча 10,2 миллион сўм ўтказилди.

Молия министрлиги иқтисодий ва назорат ишини доимо такомиллаштириб боришга, хўжалик соҳалари, корхоналар ва ташкилотларнинг экономикасини чуқурроқ ўрганишга, ишлаб чиқариш резервларини янада тўлароқ сафарбар этишга ва унинг самарадорлигини оширишга қаратилган қўшимча чоралар кўрмоқда.

Ўзбекистон ССРнинг давлат бюджети 1970 йилда харажатлар бўйича республика Олий Совети тасдиқлаган пландагига нисбатан 108,6 процент ва аниқланган пландагига нисбатан 105,3 процент қилиб адо этилди. Бултур капитал маблағлар учун бюджетдан 928 миллион сўм ажратилди.

1970 йилда катта капитал қурилиш программаси бажарилди. Давлат марказлашган капитал маблағлари ҳисобининг ўзидан 1654 миллион сўмлик асосий фондлар ишга туширилди.

Қурилишда камчиликлар ҳам йўқ эмас. Қурилишларда ўрнатилмаган машина-ускуналарнинг жуда кўп запаслари уюлиб қолди. 1971 йилнинг 1 январигача 68,8 миллион сўмлик, шу жумладан нормадагидан ташқари 40,7 миллион сўмлик шундай машина-ускуналар бор эди.

Бултур баъзи министрликлар ва идоралар фойда бадали, амортизация пули ва капитал маблағларга аталган бошқа чиқимларнинг плани бажарилишини таъминлай олмадилар. Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги 5,6 миллион сўм, Қишлоқ хўжалик министрлиги 4,2 миллион сўм, «Узгалавдострой» 3,3 миллион сўм, «Узсельхозтехника» бирлашмаси 1,3 миллион сўм кам берди.

Капитал қурилиш планлаштирилаётганда капитал маблағлар бир ерга йиғилишига эришмоқ лозим. Қурилиш муддатларини қатъий қисқартириш, асосий куч ва воситаларни бошланган объектларни битказишга сарфламок керак. Бундан буён ҳам қурилиш индустриал базасини ривожлантириб бормоқ зарур.

1970 йилда Ўзбекистон ССРда меҳнаткашлар моддий фаровонлигини оширишда, халқ маорифи, фан, маданият ва соғлиқни сақлашни ривожлантиришда янги-янги муваффақиятларга эришилди.

Ўзбекистон ССР Давлат бюджетининг социал маданий тадбирларни маблағ билан таъминлашга сарфланган харажатлари 1970 йилда 1490 миллион сўмга бўрди ёки Ўзбекистон ССР Олий Совети тасдиқлаган пландагига нисбатан 100,4 процент бўлди.

Аммо, маориф соҳасидаги баъзи тадбирлар учун мўлжалланган бюджет маблағларидан тўла-тўкис фойдаланилмади.

Мактабгача болалар муассасаларини ривожлантириш плани бажарилмаганлиги сабабли шу мақсад учун аталган маблағларнинг 1164 минг сўмидан, кутубхоналар, шаҳар маданият уйлари ва қишлоқ клублари учун аталган маблағларнинг 636 минг сўмидан фойдаланилмади.

СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971 — 1975 йилларга мўлжалланган беш йиллик плани юзасидан КПСС XXIV съезднинг Директиваларида ижтимоий истеъмол фондларини 40 процент кўпайтириш ва ошиқчасини соғлиқни сақлашни яхшилашга, халқ маорифини ривожлантиришга, кадрлар тайёрлаш ва бола тарбиясига, ишчи, хизматчи, колхозчиларнинг пенсиларини ва ўқувчиларнинг стипендияларини оширишга сарфлаш кўзда тутилган. Шунга мувофиқ, министрликлар ва идоралар, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, меҳнаткашлар депутатлари Советларининг ижроия комитетлари социал маданий муассасалар соҳасини ривожлантириш планларининг бажарилишига ва уларнинг фаолиятини яхшилашга катта эътибор бермоқлари лозим.

1970 йили республикада бошқариш аппарати структурасини яхшилашга доир катта ишлар бажарилди ва бунинг натижасида бошқариш аппарати сони анчагина қисқарди. Бошқариш аппарати сарф-харажатларининг қисқаришидан тежам 52 миллион сўмдан ошиб кетди.

Халқ хўжалигини бошқаришни яхшилаш иши ўтказилган тадбирлар билан тугаб қолмайди. Бошқариш аппаратида камчиликлар, исрофгарчиликлар ҳамон бор. Демак, харажатларни яна ҳам қисқартириш учун имкониятлар бор.

Бултур республика Молия министрлиги ва маҳаллий молия органлари штатда белгиланганидан ташқари 1189 та лавозим ва қонунга зиёд равишда оширилган 1687 та маош борлигини аниқладилар. Штатлардаги ҳар қандай ортиқча ўринларга қарши ҳамда бошқаришдаги исрофгарчиликлар-га қарши саъй-матоат билан кураш олиб бормоқ, структурани такомиллаштирмоқ, маъмурий бошқариш аппаратидаги ортиқча бўлинмаларни қисқартирмоқ, бошқаришда экономика математик методлар билан электрон ҳисоб-техникасини кенг кўламда жорий этмоқ, давлат интизомини мустаҳкамламоқ ва тошпиришлар ишини ўз ҳар бир ходимнинг масъулиятини оширмоқ зарур.

Халқ контроли органлари ва молия органлари бошқариш аппаратининг такомиллаштириб, қисқартириб борилишини, бошқариш аппаратининг сарфу харажатлари тўғри ва тежоғли бўлишини мунтазам равишда назорат қилиб бормоқлари керак.

Сўнгги йилларда КПСС Марказий Комитети хўжалик ва социал-маданий қурилиш вазифаларининг амалга оширилиши учун меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг мустақиллигини ривожлантиришга ва масъулиятини оширишга қаратилган бир қанча муҳим чоралар кўрди. Мана шу чоралар меҳнаткашлар депутатлари кишлоқ, посёлка, район ва шаҳар Советларининг фаолиятига яхши ёрдам берди.

1970 йилда Қорақалпоғистон АССРнинг давлат бюджети, областларнинг ва Тошкент шаҳрининг маҳаллий бюджетлари даромад ва харажатлар бўйича Ўзбекистон ССР Олий Совети белгилаб берган пландагига нисбатан 105,2 процент қилиб бажарилди. Бултур аниқланган план даромадлар бўйича 103,5 процент қилиб бажарилди. Ўтказилаётган ҳамма тадбирлар маблағ билан ўз вақтида таъминлаб турилди.

Шу билан бирга, бултур баъзи қишлоқ ва посёлка Советлари бюджетларнинг даромад қисми юзасидан қўйилган топшириқларни уддалай олмадилар. Бир қанча областларда асосий фондларни ишга тушириш планлари ва капитал маблағлар планлари бажарилмади, маориф соҳасидаги айрим тадбирларга аталган бюджет маблағларидан тўла-тўкис фойдаланилмади.

КПСС XXIV съезднинг қарорлари меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг жамоат ишлаб чиқаришни ривожлантиришга таъсирини кучайтиришга, хўжалик ва социал маданий қурилиш вазифаларини ҳал этишда ўзларига берилган ҳуқуқлардан кенг кўламда фойдаланишга даъват этади.

Депутат ўртоқлар! Ўзбекистон ССР меҳнаткашлари янги беш йилликнинг биринчи йили планини муддатидан илгари бажариш учун бошланган умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, 1971 йилнинг ўтган вакти ичида республика экономикасини юксалтиришда маълум муваффақиятларга эришдилар.

Саноат маҳсулотини реализация қилиш планлари, автомобиль транспортида юк ташиш, пакана товар оборотни юзасидан белгиланган топшириқлар ва бошқа топшириқлар оширилиб бажарилмоқда.

Шу билан бирга, бир қанча корхоналар ва ташкилотлар ҳалқ хўжалик плани топшириқларини уддалай олмади. Давлат бюджетининг даромад қисми умуман ошириб бажарилган бўлса-да, айрим соҳалар бўйича оборот солиқ пули планининг бажарилиши таъминланмади. Баъзи министрликлар ва идоралар фойдадан бюджетга пул ўтказиш мажбуриятларини бузяптилар.

Тўққизинчи беш йиллик план совет жамиятнинг коммунизм йўлидан олга боришида, коммунизмнинг моддий-техника базасини қуришда, мамлакатнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлашда муҳим босқич бўлади.

Ўзбекистон ССР меҳнаткашлари КПСС XXIV съезднинг қарорларини ёппасига қизғин маъқуллаб кутиб олдилар. Улар коммунистик яратувчилик программаси олга сурган вазифаларни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети раҳбарлигида шараф билан адо этадилар. (Қарсаклар).

Саккизинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг биринчи сессиясида. Суратда: (чапдан) республика Олий Совети депутатларидан — Учқўрғон районидаги «Андижон» колхозининг аъзоси Ч. Қозоқова, Нурота райони ижроия комитетининг раиси С. Ҳамроева, Жиззах қурилиш материаллари комбинати металл конструкциялари цехи пайвандчиларининг бригадири О. Темиров, Сарносиё район партия комитетининг биринчи секретари Г. Насриддинов, Сарносиё районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси Б. Омонов ўртоқлар.

И. Глауберзон фотоси.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

№ А—1793. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС — 64697. Р. 03426.